

شیخ الرئیس - بسیار خوب - (پیشنهاد آقای شریعت زاده شرح ذیل قرائت شد)

مقام منیع ریاست مجلس شورای ملی دامت عظمة - بنده پیشنهاد می کنم حقوق راجعه بامورین وزارت امور خارجه کیده موجب قانون مصوب مجلس شورای ملی باید بایران مراجعت نمایند از قلم دوازدهم مخارج کسر شود.

شریه نژاده - در موقعیکه بودجه به عنوان يك دوازدهم تصویب می شد خود بنده راجع بتوقیف حقوق این مأمورین مخالف بودم.

دلیل مخالفت بنده هم این بوده است که هر قانونی که در مملکت وضع می شود باید اجرا شود.

مجلس يك قانونی وضع کرده است که مأمورین وزارت امور خارجه زیاده از پنج سال نباید در جای بیانه مالیته این قانون لازم العمل است.

اگر دولت ابلاغ کرده باشد که بیابند و نیامده باشند مشمول حکم صومئ و مستتکف از اطاعت قانون هستند و بیاز نمی توان برای حقوق قائل شد و بایستی به آنها حقوقی داده نشود تا بیابند و این حکم قانونی را اطاعت نمایند آن وقت در صورتیکه در نتیجه اطاعت موجبات و دلایلی موجود باشد که باید به آنها حقوق داده شود داده خواهد شد ولی حالا باید قطع شود.

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده اساساً مخالفی باین پیشنهاد ندارم ولی دو اشکال است و تا آن دو اشکال حل و رفع نشود این پیشنهاد عملی نشود اولاً اجرای این قانون مواعین خارجی دارد.

شیروانی - چه مانع خارجی؟

تدین - بنده اطلاع دارم و نمیخواهم عرض کنم (شما باز توی حرف بنده حرف میزنید) علاوه اگر شما این مأمورین را حالا بخواهید و یک مأمورین جدیدی بجای آنها بفرستید خرج سفر مطابق اصول و نظامات هروزارت خانه باید به آنها داده شود و در جزو همین بودجه وزارت خارجه منصوصاً دوازده هزار تومان معین شده است.

برای مخارج ایاب و ذهاب مأمورین جدید و قدیم و تا این قسمت حاصل نشود تصور نمیکنم این پیشنهاد عملی بشود و در آن مانع خارجی هم بنده نمیخواهم زیاد روی کنم ولی مرض میکنم اینکه حقوق مأمورین را توقیف کنید تا قانون اجرا شود.

رئیس - آقایانی که با پیشنهاد آقای شریعت زاده موافقت قیام فرمایند (صدقه قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد پیشنهاد آقای

محمودولی میرزا - (شرح ذیل قرائت شد) مقام معترم ریاست مدد قلم ۱۳ فصل مخارج پیشنهاد میکنم؛ اعتبار حقوق منتظرین خدمت بین هر وزارتخانه (با در نظر گرفتن منتظرین خدمت ولایات) تجزیه و در بودجه مخصوص خود وزارتخانه منظور شود.

محمودولی میرزا - این پیشنهاد بنده گمان میکنم محتاج بتوضیح زیادی نباشد. خیلی واضح است.

مقصود بنده این است؛ اینکه يك قلم در يك ماده نوشته است مبلغ فلان قدر بعنوان اعتبار حقوق منتظرین خدمت وزارتخانه

اولاً تصور میکنم اگر بطوری که در آنجا نوشته شده است تقسیم بشود و بودجه خود آن وزارتخانه منظور شود خیلی بهتر است و تبعیض هم پیش نیاید.

بنده باین طریق نگران هستم يك تبعیض بشود و اسباب شکایت منتظرین خدمت بشود و دیگر اینکه نسبت بمنتظرین خدمت ولایات بطوری که در اول جلسه آقای داور هم توضیح دادند.

ابدا نباید قائل شد باینکه هر کس نزدیکتر است به بخاری باید بیشتر منتفع بشود بنده هم در این جا تذکر میدهم که در ولایات هم منتظرین خدمت هستند و قانون استخدام هم شامل همان منتظرین خدمت ولایات مثل مرکز هست و البته در این جا نباید هیچ تبعیض بشود و باید منتظرین خدمت ولایات هم از این حقوق بهره مند شوند و بنده تصور میکنم پیشنهاد بنده کار را سهل تر می نماید.

وزیر مالیه - تصور میکنم حاجت باین پیشنهاد و رأی گرفتن نباشد باینکه اولاً همانطور که حضرت والا میفرمایند هم وزارتخانه باید منتظرین خدمت خودشان را معین بکنند اعراض اینکه درم کر بایشان در ولایات و آردند.

بنده که از وزارت خارجه مطالبه اصلاح دارم منتظرین خدمت را مطابق قانون استخدام تشخیص داده ایم و هیچ فراموش نمیکنم منتظرین خدمت ولایات را سایر وزارتخانه هم همین طور البته تبعیض هم نمیشود و این مبلغی که منظور شده است برای منتظرین خدمت برای همه منتظرین خدمت است و اگر بنده عرض میکنم باین پیشنهاد نباید رأی داده شود برای این است که این کار يك مشکل عملی دارد که باز اسباب تأخیر امر بودجه میشود زیرا حقوق منتظرین خدمت را که میفرمایند در بودجه هروزارتخانه منظور شود لازمه اش این است که يك مدتی وزارتخانه تشخیص بدهند و ببینند هروزارتخانه چقدر منتظر خدمت دارد و چقدر باید بآنها داده شود.

و بعد از آن تشخیص - مجلس رأی بدهد ولی اگر باین ترتیب که در بودجه معین شده است يك مبلغ کلی برای منتظرین خدمت معین فرمایند دولت وزارت مالیه مختار خواهند بود که هر کس منتظر خدمت است از وزارتخانه باندازه که سهم او میشود باو بدهد و در باب تعیین منتظرین خدمت وزارت خانهای دیگر هم اشکالی پیش نیاید.

مسترد میدارم.

رئیس - پیشنهاد آقای اجاق قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد) اینجناب پیشنهاد میکنم قلم هفدهم اعتبار ماهیانه دولت جهت مخارج غیر مترقبه کسر شود بدویست هزار تومان.

اجاق - اگر چه پیشنهادی در اینجا شد و اکثریت پیدا نکرد باز بنده تا گرم عرض کنم.

يك پولهایی در این مملکت با سامی مختلف گرفته میشود و بیک مصادف میرسد که هیچ يك از ماها خبر نداریم و بنده عرض میکنم که در اینجا يك قلم است (مخارج غیر مترقبه) امروز ما هفت بر جای داده ایم بيك دوازدهم تصویب کرده ایم و حالا هم آن جانور شده است (مخارج غیر مترقبه) و بنده نمیدانم مخارج غیر مترقبه چیست و بچه مصرف میرسد.

البته يك مخارجی است که باید داده شود ولی يك جوهری که با مضاعف در ولایات از مردم میگیرند. امروز يك عده در اثر حسرت و بیکاری مکاری و کاریچی شده اند در این راهها ایاب و ذهاب میکنند ببینید در این شکایاتی که بمجلس رسیده چقدر اینها پول میدهند با هم نواقف.

دوشهرها که میگیرند سهل است در سر راهها در قراء و قصبات هم از آنها میگیرند با هم معارف هم از آنها میگیرند همین طور تا زکی با هم مترع چرانی در فصل زمستان از اینها پول میگیرند و بنده پیشنهاد کردم پنجاه و دو هزار تومان از این مبلغ را کسر کنند و بان مکاریانی که در زمستان میخواستند برای اهل و عیالشان چیزی تهیه بکنند تخفیف داده شود باین جهت بنده این پیشنهاد را کردم که کمتر بآنها صدمه بزنند و البته خود وزیر مالیه از شکایاتی که میرسد مستحضر هستند که چقدر باین بچاره ها صدمه میزنند.

مثلاً يك کاری که از همدان بقصر میرود چهل و سه تومان باید بدهد اینست که تجارت از بین رفته و اقتصادیات ما هم روز بروز کم میشود و بالاخره باین وضع فعلی مملکت در اثر فشاری که باین بچاره

ها میشود روز بروز ورشکسته می شوند و برقراری این مملکت افزودم میشود وزیر مالیه مسئله تمدی و مالیاتهای بی ماسب يك امر است که در اینجا مذکور زیاد شده و جواب هم داده شده البته يك مقداری از این شکایات صحیح است و دولت در صدد رفع آنها هست.

اما اراجع بکسر کردن اعتبار دولت خاطر نشان میکنم که این کسر کردن اعتبار دولت اثری در آن مسائل دیگر نمیکند فقط يك مبلغی از این اعتبار کسر میشود و اسباب اشکال برای دولت فراهم می شود.

يك نکته دیگری را هم که لازم میدانم خاطر آقایان مطلع شود که دیگر این مسئله را دنبال نکنند اینست که اگر بخاطر داشته باشند در بودجه که اول سال دولت پیشنهاد کرده بود برای اعتبار ماهیانه صد و بیست هزار تومان تقاضا کرده بود نظر باینکه تصور میکردیم بعضی مخارج پیش نیاید و خیال کردیم که این مبلغ کافی است.

ولی خاطر آقایان مسبق است برای بعضی وقایعی که اخیراً پیش آمد مجبور میکنم که در اینجا يك قلم است (مخارج غیر مترقبه) امروز ما هفت بر جای داده ایم بيك دوازدهم تصویب کرده ایم و حالا هم آن جانور شده است (مخارج غیر مترقبه) و بنده نمیدانم مخارج غیر مترقبه چیست و بچه مصرف میرسد.

البته يك مخارجی است که باید داده شود ولی يك جوهری که با مضاعف در ولایات از مردم میگیرند. امروز يك عده در اثر حسرت و بیکاری مکاری و کاریچی شده اند در این راهها ایاب و ذهاب میکنند ببینید در این شکایاتی که بمجلس رسیده چقدر اینها پول میدهند با هم نواقف.

دوشهرها که میگیرند سهل است در سر راهها در قراء و قصبات هم از آنها میگیرند با هم معارف هم از آنها میگیرند همین طور تا زکی با هم مترع چرانی در فصل زمستان از اینها پول میگیرند و بنده پیشنهاد کردم پنجاه و دو هزار تومان از این مبلغ را کسر کنند و بان مکاریانی که در زمستان میخواستند برای اهل و عیالشان چیزی تهیه بکنند تخفیف داده شود باین جهت بنده این پیشنهاد را کردم که کمتر بآنها صدمه بزنند و البته خود وزیر مالیه از شکایاتی که میرسد مستحضر هستند که چقدر باین بچاره ها صدمه میزنند.

مثلاً يك کاری که از همدان بقصر میرود چهل و سه تومان باید بدهد اینست که تجارت از بین رفته و اقتصادیات ما هم روز بروز کم میشود و بالاخره باین وضع فعلی مملکت در اثر فشاری که باین بچاره

تومان باشد. باز شنیدم که در وزارتخانه ها يك تبعیض هم هست یعنی وزیر مالیه هشتصد تومان میگیرد و معاون مالیه چهارصد یا چهارصد و پنجاه تومان و بنده نمیدانم این تبعیض از روی چه تناسب است. بهر جهت این پیشنهاد را کس کردم حالا بسته بنظر آقایان است.

معاون وزارت مالیه. در این باب بقدر کفایت جوابی از طرف آقای وزیر مالیه اظهار شد و تبعیضاتی هم در کار نیست زیرا حقوقانی که در بودجه همدسه منظور شده همه یکسان است و بنده بهتر میدانم که در این باب نسبتی را قائل نشویم. زیرا اگر ما بخواهیم نسبت قائل شویم سابقاً حقوق وزراء هزار تومان بوده است.

حالا شده است هشتصد و پنجاه تومان و همچنین برای سایر اعضاء ادارات هم در حدود مخارج هر کدام را بیک نسبتی اضافه کرده که حالا قدری زیاد شده است و بنده خیلی خودداری میکنم از اینکه عرض کنم برای احترام از این نسبت است یعنی اگر به نسبت بخواهیم بگیریم حقوق نمایندگان محترم دو برابر شده است پس حقوق وزراء و اعضاء ادارات هم بهمان نسبت باید زیاد شود.

بنابراین بهتر اینست که بگذاریم بودجه را بنسبت احتیاجاتی که مردم دارند تصویب شود.

شیر وانی. آقایان مفتش هفتصد تومان حقوق میگیرند. اینهم اشتباه هیچ وقت حقوق وزراء هزار تومان نبود زمان قنرت سیه سبز يك غلطی کرد.

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده عرضی ندارم. رئیس - رأی گرفته میشود آقایانی که با پیشنهاد آقای یاسانی موافقت قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای زعیم (بعضون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم علاوه بر شش ماهه که در قسمت ملاحظات بودجه تذکره داده شده حقوق سه ماهه میزان عقرب و قوس آقای سردار سپه رئیس الوزراء از بودجه موضوع و بصرف رفع نواقص کتابخانه درانی برسد.

رئیس - این پیشنهاد بنده دارای دو جزء است یکی راجع بکسر سه ماهه حقوق آقای سردار سپه رئیس الوزراء در برج میزان و عقرب و قوس و یکی اینکه این چند هزار تومان صرف چکاری بشود

یعنی صرف کتابخانه و تهیه قوانینی که از این مجلس گذشته است از قبیل شهریه و مستمریات و غیره دیگر اینکا باید این نکته را متذکر شد که از دوجا نباید حقوق گرفت ناچه رسد باینکه بقعیده بنده آقای سردار سپه مملکت را بلعیده اند ... (همه بین نمایندگان)

رئیس - (خطاب بآقای زعیم) بشما اخطار میکنم. آقای سید یعقوب - توهین چرا میکنید.

(صدای زنگ رئیس - امر سکوت) زعیم - بنام وزارت جنگ وجه وجه و بالاخره چرا چشمه ایشان رامی بندید؟! آقای سید یعقوب - چشمان باز است آقایان.

(صدای زنگ رئیس) ملک التجار - آقای زعیم حق ندارند اینطور حرف بزنند. رئیس - بنده هم بایشان اخطار میکنم بآئید در صورت مجلس.

زعیم انوس میخرم و متأسفم از اینکه عیب کارما در این دوره مجلس این شده است که ترتیبات پارلمانی آنچه که در سایر ممالک متدینه ملحوظ است از نظر ما غایب شده.

در سایر نقاط موافقت بودجه یعنی کسانی که با دولت موافقت و بتشکیلات دولت راضی هستند هیچ جور مخالفتی ابراز نمی نمایند اگر نظری دارند در همان فراکسیونهاشان و در همان تماشایی که با دولت دارند نظریات خودشان را بدولت تحمیل میکنند ولی در این جا برعکس شده است.

از روزی که در بودجه مذاکره شده است ما اجازه خواستیم نظر بانان را که نظر اصلاح و تقدیری بود بر عرض مجلس برسانم متأسفانه اجازه بمانر سید و مذاکرات کافی شد و حالا رسیده است بيك پیشنهادی که کم التأسف بار عرایت نظامنامه باید مختصراً عرض کنم و آن وقت يك کلمه هم که حرف میزنیم فریاد است که بلند میشود و اگر چنانچه روی این پیشنهاد نبود بنده آنچه که گفتم از عهده بر میآیدم و ثابت میکردم و حالا هم اینکه در ملاحظات نوشته شده است.

(نظر باینکه آقای سردار سپه رئیس - الوزراء از حملالی میزان حقوق ریاست وزراء نگرفته اند و صرف نظر فرموده اند مبلغ نه هزار تومان حقوق شش ماهه موضوع و بقیه منظور شده).

ایشان بیبایستی صرف نظر کنند و بیبایستی کسب بون بودجه این نظر را تأمین کرده باشد ولی چون این بودجه که نوشته شده سه ماه قبل بوده است و حالا هم بنده نخواستی مجلس را اینطور که می بینم شاید ایشان تا آخر قوس ادامه ریاست وزرائی خود را

داده باشند. راجع باین سه ماه هم بقعیده بنده ایشان حق گرفتن حقوق ندارند و باید استثناء شود و اینکه گفتم صرف کتابخانه شود برای این است که لااقل چند جلد کتاب بخرند آنجا بگذارند که مردم بخوانند و بداند آن اوقاتی که مملکت بروزیسیاه امروز می افتاده چه میگرداند.

وزیر فوآند عامه - يك قسمتی از اظهارات آقای زعیم را بنده جواب نمیدهم زیرا جواب آن را بحدیث افکار عامه مملکت و اگرا میبکنم

و نسبت به خدمات آقای رئیس الوزراء عرض نمیکند فقط اظهار تشکر میکنم از آقای رئیس مجلس که جلو گیری میفرمایند. اما در قسمت ضبط کاستن حقوق رئیس الوزراء من خیال میکنم هیچ نماینده نتواند چنین پیشنهادی کند زیرا از دوشوق خارج نیست یا حقوقی که رئیس الوزراء بگیرد بر حسب حقی است که میگرد و صرف نظر کردن از آن حق اختیاری است و در این صورت هیچ پیشنهادی نمیتواند حق کسی را سلب کند اما اگر قانوناً حق گرفتن ندارد خود آقای رئیس الوزراء از آن کسانی هستند که مراعات این حق را میکنند و حقوق برخلاف قانون تقوانهند گرفت و اگر حق دارند که بموجب يك پیشنهاد نیشود این حق را از ایشان سلب کرد مگر بار اده و میل خودشان

راست است که آقای رئیس الوزراء این حقوق را نگرفته اند و شاید بدهم چندین برابر از این حقوق را بگیرند ولی با وجود این بر طبق پیشنهاد بنده نظر نماینده این حق را از آقای رئیس الوزراء انیشود سلب کرد.

مخیر - برای این که رفیع شبهه از خاطر آقای زعیم بشود عرض میکنم این کلمه که بنده نوشته ام که صرف نظر فرموده اند اگر حق نداشتند بگیرند بنده این کلمه را در اینجا نمی نوشتم.

ایشان حق داشته اند بگیرند ولی البته بيك قانونی در دوره چهارم مجلس گذشته اگر مراجع بان قانون فرمایند آن قانون تکلیف را معین کرده است.

یعنی اشخاصی که مصدر يك امری میشوند و کفالت امر دیگری هم عهده دار میشوند ترتیباتی معین شده مثلاً آقای رئیس - الوزراء کفالت وزارت جنگ رامی آنگند و وزارت داخله را با معاون کفالت وزارتخانه را میکنند و چنین شقوقی در آن معین شده است که اگر دو شغل برابر باشد نصف حقوق قیام خود شرا و اگر معاون باشد يك حقوق دیگری برای او معین شده.

یس آقای رئیس الوزراء وقتی که حقوق وزارت جنگ را میگرداند البته نمیتوانستند از حقوق ریاست وزرائی هم استفاده کنند اما نه از تمام حقوق وزارت جنگ ولی ایشان از کلیه حقوق ریاست وزراء در شش ماه صرف نظر کرده اند و قنات کرده اند بحدی که وزارت جنگ ولی در آتیه ما اطلاع نداریم شاید

رئیس - اخطار نظامنامه شریعت زاده - بله بر طبق ماده ۱۲۹

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

خواستند مطابق همان مواد قانونی که از مجلس چهارم گذشته است عمل نمایند بینه اینجست این پیشنهاد را نمیتوانیم بپذیریم. رئیس - اما آنچه راجع به ترتیب نظام نامه اظهار کردند بنده گمان میکنم نسبت به آقایان اقلیت تا حدی از سخت گیری هائی که در نظام نامه هست غمخس عین شده برای اینکه همان اظهاراتی که ایشان کرده اند اگر بنده میتوانستم اجراء شود باید رأی گرفته شود باخراج ایشان از مجلس

اما راجع باینکه گفتند مذاکرات کافی شده و ایشان نتوانسته اند صحبت کنند گمان میکنم این قصور است که از طرف خودشان شده است چون اوراقی که در در سرسرای مجلس نصب میشود اشخاصی که اجازه میخواهند اسامی خودشان را رامی بوسند و کسی ممانعت نمیکند متنها اسامی ایشان بعد از بست و پینج باسی یا چهل نوشته شده باز در دفتر که قبل از ایشان حرف زدند گفته میشود مذاکرات کافی است بنده هم مجبورم رأی بگیرم

زعیم - بنده توضیحی دارم. رئیس بفرمائید زعیم - بنده عرض نکردم نظامنامه ملحوظ نیشود و شاید درست نتوانسته باشم عرایض خود را برسانم مقصود بنده این بود که ترتیباتی که در پارلمانهای جاهای دیگر منظور است اصول و ترتیب کاملاً ملحوظ میماند متأسفانه روز بروز بواسطه وضعیت اسف اشتمال این دوره کامل در مجلس ملحوظ نشده ماها عده مانده نقر است

مدرس - چهارده نفر است زعیم - بلی چهارده نفر. باید مخالفت در بودجه انحصار شد باشد. ادروری قاعده راست است.

بنده شاید در خصوص اجازه گرفتن غفلت کرده باشم که روز اول در آن صورت نوشته ام ولی وقتی که بنده نوشتم آنقدر نوشته بودند که تقطع مذاکرات آنها کافی بود و هیچ ایرادی هم بمقایریاست نکرده و همان ترتیب نظامنامه کاملاً اجراء شده

رئیس - در سایر پارلمانها هم همین طور است اگر شما خیال میکنید که قیلا اجازه خواسته باشید و شما بعد از سایرین اجازه داده شده باشد بنده همچو چیزی را تصدیق نمیکنم و اگر آقایان اسامیشان را پیش از شما نوشته اند و شما خواسته باشید قبل از آنها اظهاراتی بنمائید بنده همچو پارلمانی سراغ ندارم.

شریعت زاده - بنده اخطاری دارم. رئیس - اخطار نظامنامه شریعت زاده - بله بر طبق ماده ۱۲۹

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

رئیس - بفرمائید شریعت زاده - البته آقایان تصدیق

دارند که مجلس وضع شده است برای مباحثه وضع نشده است برای حمله به اشخاص چه آن اشخاص رسمی یا غیر رسمی باشند از همین نقطه نظر است که ماده ۱۲۹ مصحح میباید که اشخاصی که بحیثیت اشخاص رسمی یا غیر رسمی و بالاخره مخصوصاً بدولت فواید کنند آنها مقصر هستند و باید مجازات شوند.

در وقت پنجم ماده ۱۲۹ تصحیح شده است که الفاظ بدو بالاخره کلماتی که مستفاد از آن هتک شرف و احترام یکی از اعضاء دولت باشد لازم التعمیر است و بنده هم از آقای رئیس تشکر میکنم که این مسئله را رعایت فرمودند و چون علاقه ایشان نسبت بحکومت نظام مجلس بیش از هر چیزی است بنده اختصار میکنم و تقاضای اجرای این ماده را میکنم.

مدرس - لفظ بلعیدن بد نیست و شما هم احتمال میکنید.

رئیس - اگر اجازه میفرمائید بنده یک پیشنهاد میکنم پیشنهاد ختم جلسه را میکنم این مطالب باشد برای بعد.

جمعی از نمایندگان - صحیح است. مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم (شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک علی اقبال الملک معظم السلطان

جلسه نود و پنجم صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه بیست و چهارم قوس یک هزار و سیصد و سه مطابق نوزدهم شهر جماد الاولی یک هزار و سیصد و چهل و سه

مجلس یک ساعت و نیم قبل از غروب پریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید.

(صورت مجلس یوم یکشنبه بیست و دوم قوس را آقای اقبال الملک قرائت نموده)

رئیس آقای شیروانی (اجازه) شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه) حاج میرزا عبدالوهاب - بنده هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - نسبت بصورت جلسه ایرادی نیست. گفتند خبر)

رئیس آقای شیروانی (اجازه)

شروانی - آقایان محترم - بیوق هستند که بنده اساساً با بعضی از اقلام بودجه مخالف بودم و رأی ندادم. این کلمه را هم عرض میکنم که رأی دادن نسبت ببعضی از اقلام را مخالف وظیفه نمایندگی میدانستم (و این را نسبت بخودم عرض میکنم) بالینحال وقتی مجلس چیزی را رأی داد واجب الاجراء است و باید حتماً طرف احترام واقع شود دولت اجرا کند.

بنده اطلاع دارم که دو ماه حقوق یک دوازدهم های مصوبه بوزارت مالیه یعنی رئیس کل مالیه مکاتبات و مذاکرات شده است بالاخره جوابی که داده شده است آنطور که شنیدم این است که تصویب امر نیست اجازه است ما میتوانیم آن را تصویب کنیم و میتوانیم نکنیم تقریباً تصویب را اینطور تفسیر کرده اند.

البته آقایان شنیده اند که بواسطه نرسیدن حقوق بعضی از اجزای وزارت خارجه یک اتفاقاتی هم افتاده است که حالا بنده نخواهم عرض کنم برای مصلحت و سایر اعضاء وزارتخانه ها هم سایر آقایان مذاکراتی کرده اند و مقصود بنده کلمه تصویب است که لازم الاجراء است و این که گفته شده تصویب اجازه است و امر نیست میخواستیم عرض کنم اینطور نیست و بنده آنرا لازم الاجراء میدانم این حرف را هم مخالف با قانون میدانم.

رئیس آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده میخواستم تقاضا کنم که چندین فقره سؤالی که از آقایان وزراء شده مقرر فرمائید برای جواب حاضر شوند یک فقره راجع بروزنامه ناهید است و یکی هم راجع بترتیبات همدان و از این قبیل سؤالات چند فقره شده است تقاضا میکنم مقرر فرمائید یک تذکره ای داده شود که برای جواب حاضر شوند.

رئیس - تذکر داده میشود. آقای ضیاء الملک (اجازه)

ضیاء الملک در خصوص فرمایشی که آقای شیروانی فرمودند بنده هم تحقیقات کردم بهیتم چه چیزی پیدا کرده که حقوق وزارت خارجه را بر داشته اند بمعلوم شد وزارت خارجه حاضر نشده که بودجه اش را بوزارت مالیه بفرستند که وزارت مالیه بپردازد و اینکه فرمودند قانون باید اجرا شود یک مقررانی همست بین وزارتخانه ها که خودشان مطابق آن مقررات باید رفتار کنند و باید وزارت خارجه بودجه اش را بدالیه بفرستد و مالیه حقوق آن وزارتخانه را بپردازد اعتراض کردن بوزارت مالیه مد شده است ولی این فرمایش هم مد نیست و تنها بقاضی رفتن

است. **بعضی از نمایندگان** - وار در دستور رئیس - وارد دستور شویم؟ **بعضی از نمایندگان** - بلی

رئیس - بقیه پیشنهادهای راجع بنده دوم قرائت میشود. پیشنهاد آقای مؤتمن الملک (بمضمون ذیل خوانده شد)

این بنده پیشنهاد میکنم که سی هزار تومان از حقوق علیحضرت اقدس معتمدی میرزا را برای بر طرف کردن مالاریای شهریار که بطهران تمام بلوکات سرایت کرده بمصرف برسانند.

رئیس - آقای مؤتمن الملک (اجازه)

مقوم الملک - بنده مقصودم این بود که در خصوص نفوس مسلمین بیچاره که مبتلا بمالاریا میشوند و این مرض که از شهریار بطهران و سایر بلوکات سرایت کرده یک همراهی و مساعدتی بشود گمان میکنم خود علیحضرت معتمدی میزنهم رضایت بدهند که از حقوقشان این مبلغ خرج قرا بشود.

مخبر - بنده در جواب یکی از آقایان نمایندگان محترم در این باب شرحی عرض کردم البته رفع کردن مالاریای شهریار یک کار خوبی است ولی باید متوجه دیگری برای اینکار پیدا کرد زیرا حقوق علیحضرت معتمدی میرزا هفتاد و پنج هزار تومان بوده و معال بیست و یک هزار تومان کسر شده و ایشان هم بکنفر تنها تنها نیستند که این حقوق را میگیرند که تصور فرمائید این مبلغ زیاد است جمیع ایشان در اینجا قریب صد نفر است ممکن است اگر حقوق ایشان کسر شود بسیار مسلمانانی هست میفرمائید یعنی کسانی که با ایشان هستند طعمه وارد شود و گمان نمیکند هیچ کنجایش داشته باشد که بتوان بیش از این کسر کرد.

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده بایشهاد مخالفم. **رئیس** - رأی گرفته میشود باین پیشنهاد. **آقایان** - آقایان باینکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (چند نفری قیام کردند)

رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای حاج عبدالملک (شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم درجه ۷ که نوشته شده است معارج انتظامی نوشته شود. معارج انتظامی وزارت مالیه. **مخبر** - بنده این پیشنهاد را قبول میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای امیرالم.

(شرح ذیل خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم در فقره ۲۳ معارج صری و معارفی از یکدیگر تفکیک شود. وزارت معارف و اوقاف ۶۶۳۲۳۰ تومان. صعبه کل مملکتی ۱۲۳۲۷۰ تومان. رئیس - آقای امیرالم فرمائید.

امیرالم - همانطور که آقایان نمایندگان محترم توجه بصبغه داشته اند همانطور هم خوشبختانه دولت توجه داشته است. اینست که صعبه را در تحت ریاست عالی آقای رئیس الوزراء قرار داده اند و این بزرگترین امیدواری است برای صعبه و امید واریم همانطور که در مشون انتظامات کامله حاصل شده است.

سال آتی برای صعبه هم همانطور اقدام شود. اگر برای صعبه ولایات در این دو سال اخیر اقدامی نشده این تصور از بودجه مجلس چهارم بوده

چون اولیات امور آتوت بودجه که آورده صعبه ولایات را از قلم انداخته بودند حتی اداره آبله کوبی را و مساعدت از طرف رئیس کل مالیه شد که آن اداره بکار افتاد والا آنرا هم از قلم انداخته بودند و اگر امسال بخواهند از این بودجه کسر کنند باید صعبه ولایات را متحمل کنند

چون دولت بانظری که بصعبه داشته آرا از وزارت معارف منکف کرده لهذا بنده پیشنهاد کردم بودجه اش همان بودجه که سال گذشته بوده تصویب شود.

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - در بودجه تفصیلی که از طرف وزارت معارف بمجلس رسیده بود همین مبلغ را که امیرالم اظهار کردند تصویب شده و صدوسی و شش هزار و کسری برای صعبه منظور شده است و بنده و گمان میکنم همان کافی باشد و محتاج بتفکیک هم نباشد.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای امیرالم آقایان موافقین قیام فرمایند.

(صد کثیری برخاستند) رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد جمعی از آقایان نمایندگان قرائت میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد) نظر باینکه بودجه صعبه مملکتی شامل تمام ولایات نیست تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم:

تبصره - مبلغ پنجاه هزار تومان از صدوسی و شش هزار تومان صعبه برای معارف صعبه ایالات و ولایات تخصیص داده شود

م ع کازرونی

امیرحشمت - محمد هاشم میرزا شیخ جلال الدین - حسن الحسینی. ع - روحی - رئیس التجار - میرزا آقاخان - مصدق الملک صدرالعلماء - مشیراعظم - سهام السلطان. رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی مسئله صعبه ولایات مخصوصاً سرحدات یکی از مسائل بسیار مهم است و من متأسفم که با وجود اهمیتی که دارد در مرئی و بنظر آقایان نیست والا یقین دارم فوق العاده اظهار مساعدت میشد و آنچه بنده اطلاع دارم راجع باینکه صعبه و قرنطینه که در بوشهر و بندر اتر است سالها است بدست اشخاصی است که بنده نمیدانم و در این فقرت کوچکی که بود یعنی بین دوره چهارم و پنجم بنده مکرر بوزارت داخله و وزارت خارجه و اداره صعبه شکایتها کردم.

خطوطی نوشتم. فریادها کردم که اشخاصی که بمین متصدی امر قرنطینه بوشهر و بندر هستند اینها آخر کثرتانی ندارند. حق دخالت ندارند.

باجازه کی دخالت میکنم؟ حقوقشان چه است؟ یک جوابهایی شنیدم که گویا درست خودشان هم نمیتوانستند بمن اظهار کنند مطلب از چه فرار است.

در حال قرنطینه قون العاده مهم است و دولت باید قون العاده توجه کند و یک مبلغ معتابھی (یعنی آنچه در خور آنجا است) برای آن تهیه کند و دست اشخاص خارجی که رسمیت هم ندارند باید از این اداره کوتاه شود.

تدین - در بودجه تفصیلی که از طرف وزارت معارف بمجلس رسیده بود همین مبلغ را که امیرالم اظهار کردند تصویب شده و صدوسی و شش هزار و کسری برای صعبه منظور شده است و بنده و گمان میکنم همان کافی باشد و محتاج بتفکیک هم نباشد.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد.

آقایان که قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (جمع کثیری برخاستند) رئیس - قابل توجه شد.

پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس - محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - پیشنهاد بنده راجع بثلث است اگر مقصود آنست که تصویب شده و اگر آن پیشنهاد دیگر است که راجع بتجزیه حقوق معارف باشد قرائت فرمایند.

رئیس - بلی راجع بتجزیه است. (بمضمون ذیل خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم مبلغ بودجه معارف اوقاف صعبه صنایع مستظرفه تجزیه شود.

رئیس - شاهزاده شیخ رئیس (اجازه) شیخ رئیس - بجهان دلیل که تجزیه صعبه را خواستند و تصویب شد بنده خواستم این هم بطور اجمال تصویب

است از اینجهت از جنازه آنجا بیشتر حق - المایته میگیرند. بهرحال بنده باتفاق و همدلی بعضی ازوقایع دیگر پیشنهاد کردیم که بکنه باغ همین از این وجهی که جهت صعبه معین شده تخصیص بدهند ولایات مخصوص بسرحداست. مغیر - اگر چه بنده اساساً بایشهاد و نظریه آقایانی که این پیشنهاد را امضاء فرموده اند موافقم و سزاوارم هست همانطور که پیشنهاد کرده اند همانطور باشد ولی از نقطه نظر عمل بنده نمیتوانم این پیشنهاد را قبول کنم.

برای اینکه صعبه مرکز دارای يك تشکیلاتی است از قبیل مریشخانه و غیره که بودجه معینی دارد و قلام هشت نه ماه از سال گذشته اگر محال بخواهند مبلغی از بودجه صعبه موضوع کنند علاوه بر اینکه بپرد صعبه امسال ولایات ببقورت يك تشکیلاتی هم که در مرکز هست تمام را خشی و فلج میکند

آقای امیرالم که در آنجا تشریف دارند و نماینده یکی از ایالات مهم مملکت هستند و امروز هم خوشبختانه کفالت کل صعبه را قبول فرموده اند

البته عقاید و نظریه آقایان را ملاحظه میفرمایند و همانطور که خودشان فرمودند با مساعدت وزارت مالیه و دولت و نظریه مجلس يك تصمیمی میگیرند برای سال آتی که نظری دربار صعبه ولایات و ایالات در بودجه باشد و چنانچه این پیشنهاد در مجلس قبول شود مستلزم اینست که این مریشخانه ها هم که در مرکز موجود است متحمل شود و در ولایات هم هیچ تأسیس نشود یا این حال مختارند.

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد.

آقایان که قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (جمع کثیری برخاستند) رئیس - قابل توجه شد.

پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس - محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - پیشنهاد بنده راجع بثلث است اگر مقصود آنست که تصویب شده و اگر آن پیشنهاد دیگر است که راجع بتجزیه حقوق معارف باشد قرائت فرمایند.

رئیس - بلی راجع بتجزیه است. (بمضمون ذیل خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم مبلغ بودجه معارف اوقاف صعبه صنایع مستظرفه تجزیه شود.

رئیس - شاهزاده شیخ رئیس (اجازه) شیخ رئیس - بجهان دلیل که تجزیه صعبه را خواستند و تصویب شد بنده خواستم این هم بطور اجمال تصویب

است از اینجهت از جنازه آنجا بیشتر حق - المایته میگیرند. بهرحال بنده باتفاق و همدلی بعضی ازوقایع دیگر پیشنهاد کردیم که بکنه باغ همین از این وجهی که جهت صعبه معین شده تخصیص بدهند ولایات مخصوص بسرحداست. مغیر - اگر چه بنده اساساً بایشهاد و نظریه آقایانی که این پیشنهاد را امضاء فرموده اند موافقم و سزاوارم هست همانطور که پیشنهاد کرده اند همانطور باشد ولی از نقطه نظر عمل بنده نمیتوانم این پیشنهاد را قبول کنم.

رئیس - شاهزاده شیخ رئیس (اجازه) شیخ رئیس - بجهان دلیل که تجزیه صعبه را خواستند و تصویب شد بنده خواستم این هم بطور اجمال تصویب

است از اینجهت از جنازه آنجا بیشتر حق - المایته میگیرند. بهرحال بنده باتفاق و همدلی بعضی ازوقایع دیگر پیشنهاد کردیم که بکنه باغ همین از این وجهی که جهت صعبه معین شده تخصیص بدهند ولایات مخصوص بسرحداست. مغیر - اگر چه بنده اساساً بایشهاد و نظریه آقایانی که این پیشنهاد را امضاء فرموده اند موافقم و سزاوارم هست همانطور که پیشنهاد کرده اند همانطور باشد ولی از نقطه نظر عمل بنده نمیتوانم این پیشنهاد را قبول کنم.

رئیس - شاهزاده شیخ رئیس (اجازه) شیخ رئیس - بجهان دلیل که تجزیه صعبه را خواستند و تصویب شد بنده خواستم این هم بطور اجمال تصویب

است از اینجهت از جنازه آنجا بیشتر حق - المایته میگیرند. بهرحال بنده باتفاق و همدلی بعضی ازوقایع دیگر پیشنهاد کردیم که بکنه باغ همین از این وجهی که جهت صعبه معین شده تخصیص بدهند ولایات مخصوص بسرحداست. مغیر - اگر چه بنده اساساً بایشهاد و نظریه آقایانی که این پیشنهاد را امضاء فرموده اند موافقم و سزاوارم هست همانطور که پیشنهاد کرده اند همانطور باشد ولی از نقطه نظر عمل بنده نمیتوانم این پیشنهاد را قبول کنم.

شود که معلوم باشد چه میزان برای معارف و چقدر برای صنایع مستظرفه و چقدر برای اوقاف باید خرج شود

بنده تقاضای تجزیه میکنم برای این که تمام اینها تخصیص داده میشود بمعارف و باید موقمی که رأی میدهم تخصیص بدهم که چقدر برای هر يك از آنها باید رأی بدهیم اینجهت پیشنهاد تجزیه را کردم تا معلوم باشد حال است است بنظر آقایان.

رئیس - آقای تدین (اجازه) تدین - موضوع اداره صعبه کل مملکتی که تقاضای تجزیه شد برای این بود که از وزارت معارف موضوع شده باشد و بیشتر نظر آقای امیرالم این بود که پس از تصویب بودجه يك مذاکرات و مشاجراتی بین اداره صعبه و معارف نسبت ببیانی که باید بصعبه تخصیص داده شود حاصل نشود.

اما معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه يك وزارتخانه و در تحت نظریک وزارتخانه و در تحت نظریک وزیری اداره میشود که اسمش وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه است و این تجزیه نمیشود مگر در موقمی که بودجه تفصیلی را میآورند آتوت معلوم میشود برای اوقات چقدر و برای صنایع مستظرفه چقدر تخصیص داده اند و حالا بقیه بنده نمیشود تجزیه کرد.

رئیس - آقایانیکه اصلاح شاهزاده شیخ رئیس را... دست فیب اصلاح است یا تجزیه؟

رئیس - اصلاح نیست بطور میشود رأی گرفته؟ دست فیب - غرض بنده هم همین است.

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد ایشان را قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. اصلاح آقایان. (شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بودجه معارف با تفکیک میزان معارف مرکز از ولایات و ایالات رأی گرفته شود.

رئیس - (خطاب با آقای افشار) آقا میرزا رضاخان افشار - آقایان محترم تصدیق میفرمایند هر چه در ایران قدم اصلاحی خواسته اند بر دارند برای مرکز بوده و هیچ قسمی برای ولایات از طرف دولت تا حال برداشته نشده و بطوریکه اگر امروز متلاً وارد شوند

در یکی از مقامات طهران و مطلی بخواهند ممکن است جواب آدم را مطابق سؤال دهند ولی ایالات و ولایاتی هستند که ابد در اینجاها قسمت رعایت نمیشود. چه حیب دارد هر قدمی که برای اصلاح

برداشته میشود برای سایر ولایات هم برداشته شود؟ نه اینکه هر قانونی وضع میشود از نقطه نظر طهران باشد یا اصلاح معارف و ایالاتی که مالیات میدهند نباید از تمدن مرکز استفاده کنند آن يك موضوع دیگری است.

بملاوه اگر تمام افکار ما باید متوجه این باشد که همه چیزها متحدالشکل باشد چه ضرر دارد یکقدمی هم برای متحدالشکل شدن معارف بردارم که معارف طهران و ولایات مختلف الشکل نباشد.

رئیس - آقای تدین (اجازه) تدین - بنده اساساً موافقم با بیاناتی که نماینده محترم کردند ولی فعلاً بیش نهاد ایشان عملی نمیشود برای اینکه در دوره چهارم در بودجه ابت ایل مبلغی را تخصیص دادند بمعارف ایالات و ولایات.

در صورتی که قبل از آن چنین مبلغی تخصیص داده نشده بود و بطور اعتبار مجلس چهارم تصویب کرد و همان مبلغ تخصیص داده شد بمعارف ایالات و ولایات.

و اما معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه يك وزارتخانه و در تحت نظریک وزارتخانه و در تحت نظریک وزیری اداره میشود که اسمش وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه است و این تجزیه نمیشود مگر در موقمی که بودجه تفصیلی را میآورند آتوت معلوم میشود برای اوقات چقدر و برای صنایع مستظرفه چقدر تخصیص داده اند و حالا بقیه بنده نمیشود تجزیه کرد.

رئیس - آقایانیکه اصلاح شاهزاده شیخ رئیس را... دست فیب اصلاح است یا تجزیه؟

رئیس - اصلاح نیست بطور میشود رأی گرفته؟ دست فیب - غرض بنده هم همین است.

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد ایشان را قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. اصلاح آقایان. (شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بودجه معارف با تفکیک میزان معارف مرکز از ولایات و ایالات رأی گرفته شود.

رئیس - (خطاب با آقای افشار) آقا میرزا رضاخان افشار - آقایان محترم تصدیق میفرمایند هر چه در ایران قدم اصلاحی خواسته اند بر دارند برای مرکز بوده و هیچ قسمی برای ولایات از طرف دولت تا حال برداشته نشده و بطوریکه اگر امروز متلاً وارد شوند

در یکی از مقامات طهران و مطلی بخواهند ممکن است جواب آدم را مطابق سؤال دهند ولی ایالات و ولایاتی هستند که ابد در اینجاها قسمت رعایت نمیشود. چه حیب دارد هر قدمی که برای اصلاح

برداشته میشود برای سایر ولایات هم برداشته شود؟ نه اینکه هر قانونی وضع میشود از نقطه نظر طهران باشد یا اصلاح معارف و ایالاتی که مالیات میدهند نباید از تمدن مرکز استفاده کنند آن يك موضوع دیگری است.

بملاوه اگر تمام افکار ما باید متوجه این باشد که همه چیزها متحدالشکل باشد چه ضرر دارد یکقدمی هم برای متحدالشکل شدن معارف بردارم که معارف طهران و ولایات مختلف الشکل نباشد.

رئیس - آقای تدین (اجازه) تدین - بنده اساساً موافقم با بیاناتی که نماینده محترم کردند ولی فعلاً بیش نهاد ایشان عملی نمیشود برای اینکه در دوره چهارم در بودجه ابت ایل مبلغی را تخصیص دادند بمعارف ایالات و ولایات.

و اما معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه يك وزارتخانه و در تحت نظریک وزارتخانه و در تحت نظریک وزیری اداره میشود که اسمش وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه است و این تجزیه نمیشود مگر در موقمی که بودجه تفصیلی را میآورند آتوت معلوم میشود برای اوقات چقدر و برای صنایع مستظرفه چقدر تخصیص داده اند و حالا بقیه بنده نمیشود تجزیه کرد.

رئیس - آقای تدین (اجازه) تدین - بنده اساساً موافقم با بیاناتی که نماینده محترم کردند ولی فعلاً بیش نهاد ایشان عملی نمیشود برای اینکه در دوره چهارم در بودجه ابت ایل مبلغی را تخصیص دادند بمعارف ایالات و ولایات.

ولی حالا چون سه ماه مانده بآخر سال گمان میکنم اثر عملی در این پیشنهاد نباشد.

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای افشار. آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد.

پیشنهاد جمعی از آقایان راجع باینکه پنجاه هزار تومان بودجه صحیه ولایات تخصیص داده شود قابل توجه شد حالا آقای سلطان العلماء پیشنهادی در این خصوص کرده اند که قرائت میشود.

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم این تبصره از روز تصویب بودجه اجرا شود.

سلطان العلماء - برای تخصیص پنجاه هزار تومان برای صحیه ولایات یک معظورانی ذکر میشود و مقام همینطور است و گمان میکنم اگر بخواهند از اول سال اجرا کنند دچار مشکلاتی خواهند شد این است که پیشنهاد کردم از روز تصویب اجرا شود.

رئیس - تبصره که قابل توجه شد و این اصلاح آقای سلطان العلماء راجع بان تبصره است قرائت میشود آنوقت مطلب دست میآید.

(تبصره مزبور جدیداً بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - این یکی قابل توجه شد

پیشنهاد آقای سلطان العلماء هم راجع بهمین است.

آقای معتمد السلطنه

معتمد السلطنه - پیشنهادی که قابل توجه شد که از صد و شش هزار تومان اعتباری که برای صحیه تخصیص داده شده پنجاه هزار تومان به مصرف صحیه ولایات برسد.

در موقعی که این پیشنهاد قرائت شد آقای معبر دفاع کاملی کردند مع ذلك بدون توجه باشک این پیشنهاد عملی است یاخیر قابل توجه شد.

بنده با اصل موضوع کلاماً موافقم و عقیده ام اینست که پنجاه هزار تومان گست بلکه دو صد هزار تومان باید تخصیص داده شود.

ولی در این موقع که آقای سلطان العلماء این پیشنهاد را ضمیمه فرمودند موقع را منتقم شدم که توضیحاتی عرض کنم.

این صد و شش هزار تومان که تخصیص داده شده است برای صحیه عمومی سی و دو هزار و شصت و چهار تومان است و پنجاه هزار بودجه مرخصانه دولتی است و سیزده هزار و هفتصد و پنجاه و شش تومان برای مرخصانه و زبری است.

ده هزار تومان بودجه مرخصانه انسان است.

رئیس - آقایان موضوع خارج نشود **معتمد السلطنه** - مخالفت بنده از این نقطه نظر است که صورت جزو این صد و سی و شش هزار تومان و کسری از بابت صحیه و مرخصانه ها محال میشود با صد و بیست و پنج هزار و کسری در صورتیکه صد و بیست و پنج هزار و کسری را از این مبلغ موضوع کنیم پنجاه هزار تومان باقی نماند که برای صحیه ولایات تخصیص داده شود و تصوری که آقایان تصویق فرمایند که این تشکیلات فعلی هم منحل شود علاوه بودجه آنها پرداخت شده عملی ندارد.

رئیس - رأی گرفته میشود قابل توجه بودن پیشنهاد آقای سلطان آقایان واقفین قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد

پیشنهاد شاهزاده شیخ الرئیس (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پنجاه هزار تومان راجع بصحیه ولایات از اول جدی موقع اجرا گذاشته شود.

شاهزاده شیخ الرئیس - البته مقصود مقدسی که آقایان پیشنهاد کنند گان داشته این بوده که عملی شود و بطوری که بعضی از آقایان هم فرمودند باید طوری کرد که دولت دچار معظورات نشود چون چند ماه را مجلس رأی داده مطابق با ارسال دو وقتی هم بخواهند بودجه مرتب کنند مدتی طول میکشد و برای اینکه بودجه مرتب شود ما این پیشنهاد را کردیم والا اساساً مخالف نبودیم و چون میدانستیم اضافه خرج نمیتوانیم پیشنهاد کنیم این بود که البته دولت در نظر خواهد گرفت که اگر برای طهران مؤسساتی لازم میدانند در بودجه سال و بنویسد.

این پنجاه هزار تومان را امسال در ولایات برای اطباء که حقوقشان نرسید و سایر کارهایی که لازم است به مصرف برسانند تا برای سال نو اساس صحیه ریخته شود و اینکه آقایان میفرمایند یک مرخصانه ای بهم میخورد این خیلی اسباب تعجب است اگر یک خانواده های بزرگی بپزند و از بین بروند اهمیت ندارد ولی اگر مستخدمین یک مرخصانه را عوض کنند اهمیت دارد و بنده از این قسمت خیلی متعجبم.

رئیس - آقایانیکه این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

عده صد نفر بود بعضی می گویند عده رأی دهنتگان چهل و نه نفر بود و

بعضی میگویند پنجاه نفر در هر صورت قابل توجه نشد.

حائز رایزاده - باورقه رأی بگوید **رئیس** - مشکوک نیست که باورقه رأی بگیریم وقتی مشکوک باشد باید باورقه رأی گرفت.

حائز رایزاده - اجازه می فرمایند از محل صرفه جوئی.

محل صرفه جوئی یک چیزی است که در آخر سال معلوم خواهد شد و شاید خرج معینی را در مقابل یک دخل موهومی پیشنهاد میکنید.

از کجا معلوم است که شش هزار تومان وزارت معارف صرفه جوئی پیدا کند ؟ شاید میشود.

رئیس - اختصاص باین موضوع ندارد همیشه همینطور است.

این پیشنهاد قرائت میشود و نمیدانم در این باب میشود رأی گرفت یا نه.

(بشرح ذیل خوانده شد)

اینجانبان پیشنهاد مینمایم که از محل صرفه جوئی وزارت معارف مبلغ شش هزار تومان علاوه بر بودجه فعلی آذربایجان اختصاص به معارف آذربایجان داده شود معتمد علی الطهرانی - سیدالمرغفین **رئیس** - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - البته بر آریان پوشیده نیست که امروز ایالت آذربایجان اعظم از ایالات ایران است و بیست و دو نفر و کبیل در مجلس شورای ملی دارد و از همه ایالات ولایات و مرکز احتیاجش بمعارف ابتدائی بیشتر است. بجهت اینکه ما اینقدر سنگ بسنه میزنیم برای معارف کنونی.

البته باید در ترویج اسان ملی و وطنی و مملکتی خودمان بیشتر توجه کردیم.

لذا آذربایجان که عضو اعظم ایران است از ایالت مدارس ابتدائی بیشتر احتیاج دارد تا مرکز و سایر ولایات بنا بر این بنده و بعضی از وکلای آذربایجان مثل آقای حاج سیدالمعتزین پیشنهاد کردیم که از بودجه خود معارف صرفه جوئیهای که میشود نقطه سالی شش هزار تومان.

ماهی بصد تومان اختصاص بدهند بمعارف آذربایجان که اقلاً یک ایلالت باین معظمی که دارای پنج کرور نفوس است بتواند بوسیله این بصد تومان در ماه سه مدرسه چهار کلاس دایر کند و زبان فارسی را که زبان وطنی و ملی آنها است تدریس کنند که به این وسیله شیوع پیدا کند لهذا این پیشنهاد را بنده کردم.

حالا اگر آقایان قبول می فرمایند زهی افتخار من و اگر قبول نمیکند آنها بستمه بقایبه شخص خودشان است.

مخبر - این شرحی که راجع به

آذربایجان فرمودید البته صحیح است در اینکه آنجا بیشتر از سایر جاهامحتاج ببنیادارس ابتدائی است اینهم صحیح است ولی این پیشنهاد جنابعالی و سایر آقایان دوسه تا نقص دارد.

یکی اینست که پیشنهاد فرموده اید از محل صرفه جوئی.

محل صرفه جوئی یک چیزی است که در آخر سال معلوم خواهد شد و شاید خرج معینی را در مقابل یک دخل موهومی پیشنهاد میکنید.

از کجا معلوم است که شش هزار تومان وزارت معارف صرفه جوئی پیدا کند ؟ شاید میشود.

حالا بیایند در آذربایجان یک مدارس و تشکیلاتی بدهند بانتظار اینکه وزارت معارف بعد یک مبلغی صرفه جوئی خواهد کرد؟ این که نمیشود.

دیگر اینکه بنده تصور میکنم که هیچکدام از نمایندگان نمیتوانند در این موضوع یک چنین پیشنهادی بکنند و باید خود وزارت معارف پیشنهاد کند

رئیس - بنده تر دیدم در این باب میتوان رأی گرفت یا نه؟

دست غیب - اجازه میفرمایند **رئیس** - بفرمایند **دست غیب** - آن چیزی را که و کبیل نتوانند نسبتاً پیشنهاد کنند آن پیشنهاد اضافه خرج است.

مثلاً حقوق فلان مدیرا دولت مینمیکند که صد تومان باشد آنوقت و کبیل نمیتواند اضافه بر آن چیزی که وزارت معارف ملحوظ داشته است پنجاه تومان یا صد تومان پیشنهاد کند.

ولی این پیشنهاد اینطور است که از بابت صرفه جوئی کان از بابت اعتبار و صرفه جوئی که بیدام میشود باین محل اختصاص بدهند.

این اضافه خرج نیست و از همان محل صرفه جوئی وزارت معارف است و اضافه بر بودجه هم چیزی نیست.

رئیس - بموجب قانون معاصبات عمومی وقتی که وزارتخانه اعتبار داده می شود که صد هزار تومان خرج کند اگر از آن مبلغ پنج هزار تومان آن خرج نشد آن قسمت برگشت میکند و این لحاظ بود که بنده عرض کردم در اینجاست دیدم در بودجه دوم هم امروز نمیتوانیم رأی بگیریم اگر اجازه میفرمایند بماند برای جلسه بعد و آنوقت هر طور تصویب فرمودید همانطور عمل میشود

بعضی از نمایندگان - بماند برای بعد

رئیس - پیشنهاد شاهزاده شیخ الرئیس قرائت میشود

(بشرح آتی قرائت شد)

پیشنهاد میکنم از اول معرب راجع

پنجاه هزار تومان رأی گرفته شود

رئیس - بفرمایند

محمد شاه میرزا شیخ الرئیس عرض کنم اول که عموماً موافقت کردیم و رأی دادیم و بعد توضیحاتی که آقایان دادند که هفت ماهه را بطور ماهیانه است آن مخارج بر گشت کند و بنظر بنده این طوره رسد که آقایان ملاحظه این که بودجه هفت ماهه محفوظ ساندرای ندادند و حالا که آقایان به هفت ماه گذشته رأی داده اند که مثل سه گذشته بصرف برسد باین دلیل بنده پیشنهاد کردم از اول معرب باشد و گمان میکنم راه حل دیگری بنظر نمی رسد

مخبر - بنده که قسمت اول توضیحات حضرت والا نفهمیدم ولی اول معرب بگویم خورد عرض میکنم یک مؤسسانست که تا امروز اداره صحیه آن مؤسسار دادار منتهی حقوق معرب و نفوس را تصویب نکرده است و اینکه میفرمایند از اول معرب این مبلغ موضوع شود آن وقت این مؤسسه هائی که تا اکنون بود مخارجی که صحیه داشته چه خواهد شد بنده این پیشنهاد را از اول تا آخرش غیر عملی میدانم و گمان نمیکند در کمیسیون بودجه هم مورد توجه واقع بشود.

رئیس - رأی میگیریم. آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

عده کمی برخاستند

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای ضیاء الواعظین قرائت میشود ولی گمان نمیکند راجع باین جا باشد (بشرح ذیل خوانده شد)

این بنده پیشنهاد میکنم که تبصره ذیل بخدمت ۱۴ از ماده دوم ایرت کمیسیون بودجه الحاق شود

تبصره - وزارت معارف مکلف است که بودجه سه آتیه را با مراعات مراتب ذیل تهیه و بمجلس شورای ملی تقدیم نماید

۱ - برای معارف هر یک از ایالات پنجاه هزار تومان

۲ - برای معارف ولایات از پنجاه هزار الی بیست هزار تومان

۳ - برای معارف ایالات و عشایر پنجاه هزار تومان

رئیس - این تبصره را نسبت بیکری از فقرات مادته می شود رأی گرفت باید یک ماده مستقلی پیشنهاد کنند بجزء مواد سیزده گانه بشود

ضیاء الواعظین - بسیار خوب **رئیس** - پیشنهاد راجع بماده دوم باتمام رسید ولی رأی نمیشود گرفت چون بعضی از قسمتهایش مراجع شده است به کمیسیون ماده سوم قرائت میشود (باینتر تیب خوانده شد)

ماده سوم - مبلغ ماهیانه حقوق مستخدمین هیچک از وزارتخانه ها نباید از یک دوازدهم کلیه مبلغ اعتباری که برای حقوق سالیانه تخصیص داده شده تجاوز نماید

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - عرضی ندارم

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب

ندارم.

رئیس - آقای دست غیب

دست غیب - عرضی ندارم

رئیس آقای مفتی

صدر العلماء - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای سهام السلطان (حاضر نبودند)

رئیس - آقای حاج عز الممالک

حاج عز الممالک - عرضی ندارم

رئیس - آقای داور

داور - عرضی ندارم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - عرضی ندارم

رئیس - آقای کازرونی

آقا میرزا علی کازرونی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای اهتمام الحکما

احتمام الحکما - عرضی ندارم

رئیس - آقای سرکشیک زاده

سرکشیک زاده - در این ماده هم عرضی ندارم

رئیس - آقای هایم

هایم - عرضی ندارم

رئیس - بیس مخالفی ندارد؟

یاسائی - بنده مخالفم اجازه هم خواستم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده موافقم

رئیس - آقای تدین

تدین - بنده موافقم

رئیس - آقای یاسائی بفرمایند

یاسائی - در ماده دوم که حالا ماده سوم شده است نوشته است: مبلغ ماهیانه حقوق مستخدمین هیچک از وزارتخانه ها نباید از یک دوازدهم کلیه مبلغ اعتباری که برای حقوق سالیانه تخصیص داده شده تجاوز نماید بنده اگر این ماده در بودجه نوشته شده بود که از اول سال تصویب میشد چندان اشکالی تولید نمیشد ولی این قید برای آقایان وزراء اشکالاتی تولید میکند.

ماده هفت برج تصویب کردیم که مطابق سنده ما بنده البته هر برج هم یک دوازدهم اعتبار سنه ماضیه را بوزارتخانه ها بدهند. من باب مثال اعتبار بودجه وزارت عدلیه را عرض میکنم.

در سال گذشته هفتصد هزار تومان بود یک دوازدهم هفتصد هزار تومان میشود پنجاه

هشت هزار تومان و سصد و نود و نود و در مدت هفت برج از هر برجی پنجاه و هشت هزار و سصد و سی و تک مان برداخت کرده اند و حالا در هفت برج دیگر که میخواهیم تصویب کنیم یک دوازدهم آن میشود پنجاه و یک هزار و صد و کسری برای اینکه هشتاد هزار تومان از بودجه سالیانه کسر میشود و بنده نمیفهمم چطور یک ربع در مدت پنجاه ماهی پنجاه و یک هزار تومان خواهد شد آقایان فرمودند آنچه در هفت برج داده شده بر سر عملی الحساب بوده است بنده نمیفهمم از ثباتی که تا اکنون در فلان وزارتخانه خدمت کرده است حالا چطور حقوقش رایس میگیرند.

ژبا سی و دو تومان حقوق داشته است و در مدتی که کار کرده است همان سی و دو مجبورند بیاورند.

اگر معرب راهم خواستند حذف کنند که نمیشود تا امروز هم که کار کرده است مستحق حقوقش است؟ این است که بعقیده بنده این ماده زائد است و باید وزارتخانه ها را آزاد گذاشت که هر طوری میتوانند روند بودجه میاشان را مرتب کنند والا باین قید یک تشکلاتی تولید خواهد شد و این قید برای بودجه خوب است که از اول سال تصویب شود و تکلیف وزراء و وزارت مایه معلوم باشد.

بعلاوه بعقیده بنده میبایست مسئله منتظرین خدمت هم در این ماده گنجانیده شود باید نوشته شود: حقوق ماهیانه مستخدمین و منتظرین خدمت: و منتظرین خدمت هم باید برج برج حقوق داده شود و آنچه که تا اکنون ندادند بیک ربع بدهند و اگر این قید نشود آنوقت آنها را خواهند اداخت با خسران و معطل میکنند و میگویند حقوق نیست بول نیست.

بر جرمی که نیست که مقید باشند مستملاً در موقعی که حقوق یک وزارتخانه بدهند حقوق منتظرین خدمت راهم بدهند و بنده معتقدم که باید این ماده حذف شود چون مشکلاتی تولید میکند و اگر آقایان رأی ندهند حذف این ماده باید تکلیف منتظرین خدمت هم معین شود.

رئیس آقای تقی زاده.

تقی زاده - عرض بنده راجع بکلیت بود در ماده سوم عرضی ندارم

رئیس - آقای تدین

تدین - این ماده یکی از بهترین مواد قانون بودجه است و این که آقای یاسائی ایراد کردند اینطور نیست. این بلکنه در این جایری هر یک از وزارتخانه ها تصویب میشود در قسمت است یک قسمت عبارتست از حقوق مستخدمین و یک قسمت عبارتست از مزاج معینه.

و آن هفت ماهه که تصویب شده است با تدکر بر سر عملی الحساب بوده و عملی الحساب قیام فرمایند.

را خودتان میدانید یک اصطلاحی است که دو نفر با هم مامله میکنند مکنست است بر سر عملی الحساب یک بواهایی هم از یک بکر بگیرند ولی مننایش این است که در موقعیکه ترتیب قطعی داده شد اثر مال آن ترتیب قطعی است و این هم بهیچا بر نمیخورد.

مستخدمین راهم که فرمودند از حقوق آنها کسر میشود از حقوق آنها کسر نخواهد شد برای اینکه سی و دو تومان حقوق ثابت بود که سی و دو تومان شده بود و بعد همان سی و دو تومان پیشنهاد شد.

کمیسیون بودجه و مجلس هم همان میزان را در نظر گرفتند. بیس بنابراین از این حیث تکراری نیست مقصود این است که در سابق ممکن بود مستخدمین یک بول هائی بگیرند یا دو ماهه و سه ماهه و چهار ماهه یک مرتبه بگیرند.

و یا این که وزراء زیادتر از یک دوازدهم خرج کنند و یا اینکه در استان باز باشو یک کارهایی بکنند مقصود این است که آن دست باز بودن لزومی ندارد و یک دوازدهم حقوق سالیانه را بیشتر مجاز نیستند به حقوق سالیانه مستخدمین اختصاص بدهند و باید بطور ماهیانه بدهند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده موافق بودم

رئیس - آقای مشار اعظم (اجازه)

مشار اعظم - مخبر کمیسیون که تشریف بردند بیرون لابد آقای تدین توضیح خواهند داد. این جا مینویسد: (مبلغ ماهیانه حقوق مستخدمین تجاوز از یک دوازدهم نمیکند) بنده میخواستم اینجا توضیح شود مقصود از یک دوازدهم تنها حقوق است یا سایر مخارج وزارتخانه ها هم هست اگر حقوق تنها را منظور بداریم مکنست است در شش ماه اول سال که یک دوازدهم داده شده در شش ماه ثانوی یک مخارجی برای وزارتخانه ها بدهاید و در این صورت آن مخارج از کجا تأمین میشود؟ آیا اینجا ضرری دارد که به از مستخدمین کله (خرج) هم اضافه شود؟ این را خواهش میکنم آقای تدین توضیح بدهند.

(جمعی گفتند - مذاکرات کافی است)

رئیس - مذاکرات کافی است؟

بعضی از نمایندگان - بلی کافی است

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده سوم.

مشار اعظم - بنده پیشنهاد دارم

یکتفر از نمایندگان - (بعد از چند ثانیه نامی) پیشنهاد ندارند.

رئیس - ندارد؟

مشار اعظم - خیر

رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم

آقایانیکه ماده سوم را تصویب می کنند قیام فرمایند.

انگلیس دان نداشتیم و در آنجا دانستن انگلیس لازم است لذا اینطور مقرر شده ولی تصور میکنم که این عذر بجهت عذیبه غیرموجه است.

باین جهت مادام که مسئله پست جزایر و شادر کماکان بحالت اولیه باقی است و آن مأمورین را تغییر ندادند بنده مخالفم مگر اینکه اطمینان کامل بدهند که بزودی و در اسرع اوقات آنها را تغییر بدهند. آنوقت بنده موافق میشوم.

معاون وزارت پست و تلگراف - با جدیتی که حضرت اشرف آقای رئیس - الوزراء در اصلاح امور خوزستان بنادر معطوف داشته اند تم این معایب عتقرب رفع خواهد شد و البته خودشان دقت خواهند فرمود اگر در آنجا اصلاحاتی لازم باشد خواهند فرمود.

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - مذاکرات کافی است؟

(گفتند بلی کافی است)

رئیس - پیشنهادهایی رسیده و یک فقره ماده الحاقیه یک تبصره قبل از اینکه بنده واحد رای بگیرم باید ماده الحاقیه و تبصره رای گرفته شود.

(ماده الحاقیه بشرح ذیل خوانده شد -

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی - بنده پیشنهاد میکنم ماده الحاقیه - وزارت پست و تلگراف میتواند معادل مبلغ بیست و پنج هزار تومان از اعتبار اداره حمل و نقل را بقرض است ثبت ۱۳۰۱ و تنگ و ژیل اختصاص بدهد. یاسائی

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - بطوریکه بعضی از نمایندگان محترم تذکر دادند در این دو سه سال اخیر یک معاملات دایره حمل و نقل خطه شرق همینطور خطه غرب و جنوب با مردم کرده اند و این معاملات با تناسف و تقاضای رؤسای حمل و نقل شده است و در نتیجه یک نوشنجات و قبوض بدست مردم داده و حواله کرده اند که مرکز بیردازد و مرکز هم تاکنون موقوف نشده است بیردازد و این مطالبات هم بیشتر راجع است بسورچی - مهتر - نملینند که هشت تومان ده تومان بیازده تومان و مبلغ زیادش پنجاه تومان است که طلبکارند - مثلا یک سورچی آمده و سه ماه خدمت کرده و نه تومان حقوق داشته چون خدمت را نمیتوانسته ادامه بدهد لهذا ناچار شده استفا بدهد و برود خانه اش آنوقت باین سورچی که مدتی خدمت کرده و مبلغی طلبکار است یک قبض داده اند که دو سال است وجهش را باوندند.

این اشخاص گرا را بجلس و هیئت وزراء شکایت و تلگراف کرده اند و بیجائی هم نرسیده و از طرف رئیس محترم دولت

هم مکرر بوزارت پست و تلگراف تأکید شده است که این قروض را بپردازد این است که بعقیده بنده هر چه زودتر حقوق باید پرداخت شود چون در بودجه هندالسنه چیزی قید و پیش بینی نشده حالا که معاون وزارت پست و تلگراف توضیحات دادند و تصور میکنم همینطور هم باشد یک صرفه جوئی ها شده است و میشود و بطوریکه بنده شنیدم که گریز رئیس کل مالیه هم موافقت کرده است که از عمل صرفه جوئی ها این قروض داده شود.

این بود که بنده این پیشنهاد را کردم که اگر در اداره حمل و نقل یک صرفه جوئی هائی بشود بصرف جای دیگر برسانند و باین محل بدهند و بخصوص این مبلغ بیست و پنج هزار تومان بقرضی که اداره حمل و نقل بولایات از باب سنایت ثبت و تنگ و ژیل دارد تخصیص داده شود.

رئیس - این پیشنهاد خرج است اگر دولت تصویب نکند نتبشود رای گرفت.

یاسائی - جزو همان اعتبار حمل و نقل است.

رئیس - (خطاب بمعاون وزارت پست و تلگراف) ممکن است راجع باین مطلب علیحده پیشنهاد کنید؟ اگر اظهاراتی دارید بفرمائید.

معاون وزارت پست و تلگراف - اداره حمل و نقل دولتی در سه ماهه مذکور بیست و نود و شش هزار تومان اعتبارش بود و چون از اول سال تصویب نشده بود و در آخر سال ششاد مبلغ اعتبار زیادتر خرج شده بود و این مسئله باعث شکایت شد.

ولی امسال مواظبت شدو اینطور در نظر گرفته شده که از دوست و نود و شش هزار تومان کمتر خرج شود در نتیجه مبلغی صرفه جوئی پیدا خواهیم کرد.

ممكن است این صرفه جوئی بیست و پنج هزار تومان برسد.

حالا شاید کمتر بشود مثلا بیست و چهار هزار و چهار صد تومان بشود ولی در حال بهین مبلغ خواهد رسید بنده حکه عرض کردم بارتیس کل مالیه صحبت کرده ام و او هم موافقت دارد که صرفه جوئی حمل و نقل اسما له بقروض آن اداره تخصیص داده شود.

ولی اینکه آقای یاسائی فرمودند باید بقرض سنایت ثبت و تنگ و ژیل داده شود بنده در اینجا عرض میکنم که باید ملاحظه السابقون را هم کرد با هر کس قدر بهتر طرف بوده ایم باید اول او را بدیم مثلا باید اول به طلبکارهای سنایت ثبت و تنگ و ژیل را بپردازم و اگر کسری بیاید که اسما له دولت نتواند بیردازد و باید بتصویب مجلس برسد ناچار میباشد برای سال آینده.

وزیر مالیه - بنده تصور میکنم آن ماده

الحاقیه ضرورتی در اینجا نداشته باشد بجهت اینکه ایشان میتوانند وزارت مالیه میتوانند فلان خرج را بکنند البته وزارت پست و تلگراف اگر قروض دارد متکرر آن قروض که نیست دلیل هم ندارد که قروض خود را بدهد.

مسلماً در بودجه امال اگر بتوفد از جوهر صرفه جوئی یا طوری دیگر در حال بهر صورت که باشد خواهد پرداخت و انکاری هم ندارند و هر قدر هم که لازم بود و نتوانست بیردازد بجلس پیشنهاد میکنند و قرضی در این کار داده خواهد شد ولی بطور الزام و اجبار نمیتواند چیزی را قبول کند.

یاسائی - اجازه میفرمائید توضیحی بدهم.

رئیس - بفرمائید.

یاسائی - عرض میکنم بودجه و تصویب یک بودجه در واقع بمنزله یک پیش بینی هائی از مخارج و عایدات است و وقتی که ما یک مبلغ مثلا بیست و سه میلیون عایدی ملکیت ما است ما یک عوایدی را پیش بینی و تصویب میکنیم حالا در اینجا هم یک پیش بینی شده است و اگر دولت قبول کند و این پیشنهاد تصویب شود هر چه را که نتوانستند بیردازند در سنایت آتی خواهند پرداخت و این چندان اشکالی برای دولت نخواهد داشت.

وزیر مالیه - مقصود ما این است که میخواهید دولت را الزام کنید که حتماً این قروض را بدهد یا اینکه ب اختیار خودش باقی میگذازد که این قروض را بپردازد اگر مسئله الزام است که امروز ما نمیتوانیم تعهد کنیم بجهت اینکه ممکن است از عهده برنایم پس بنده عرض میکنم الزام کردن ضرورتی ندارد خود وزارت پست و تلگراف در این صد هشت و البته تمام قروض خودش را خواهد پرداخت و اگر همه را نتوانست بعضی ها را خواهد پرداخت.

رئیس - پیشنهاد آقای اجاق فرات می شود.

(بشرح ذیل فرات شد)

این جانب پیشنهاد میکنم که مبلغ صرفه جوئی ذکر شود تخصیص بقروض داده شود.

رئیس - آقای اجاق (اجازه)

آقای حسن اجاق - عرض می شود آقایانی که در کمیسیون هراض عضویت داشته اند هراضی که از ولایات میرسد و مردم متفرقه ادعای خودشان را میکنند ناچار ملاحظه فرموده اند.

عده از قبیل هلال بقال شبا و قصاب و غیره هستند که همیشه شکایت میکنند قانون مزبور خودداری نموده پیشنهادی نمایم که شرح مزبور از محل صرفه جوئی

ولایات مردم ادعای طلب میکنند خود بنده چند نفر طلبکار در ولایات سراخ دارم که یکی از آنها نملیندی است که هزار و دویست تومان برای اداره محترم نملیندی کرده است.

این چقدر باید صبر کنند؟

و هم چنین یک نفر دیگر علانی است که کثرت کرده و از او جورا خر وادی پنج تومان خریده اند پول نداده اند به کران شده مامور هم سرش فرستاده اند او را تحت فشار گذاشته و جورا از او گرفته اند پول هم باو نداده اند این تا کی باید صبر کنند؟

و همینطور یک نفر نانو است و این بیچاره ها بیشتر از این دیگر نمیتوانند صبر کنند این که پیشنهاد شده است حقوق امضاء را بدهند البته حقوق اشغالی را که کار میکنند باید داد و این طلب مردم را هم باید داد.

آقای مخبر الدوله خودشان میدانند چه شد.

چند روز قبل یکی شان تریاک خورده است.

بهر حال تا کی باید انتظار باشند که طلبشان داده شود.

وزیر مالیه - بنده میخواهم با آقای محترم تذکر بدهم که در صورتیکه ماده هشتم را تصویب فرمایند تا یک اندازه مقصود حاصل شده است زیرا در آنجا گفته میشود:

وزارت مالیه میتواند از محل صرفه جوئی های اعتبارات مصوبه هندالسنه ۱۳۰۲ و مخارج مربوط بودجه همه های مصوبه ایت ثبت ۱۳۰۱ ر که پرداخت تادیه نمایند

مقداری از این قروض پست و تلگراف بابت سنایت ثبت و بوجوب این ماده حق خواهیم داشت آنها را به رابیرداریم.

رئیس - این پیشنهاد آقای اجاق هم همان حال پیشنهاد آقای یاسائی را دارد (خطاب به آقای اجاق) میل دار رای گرفته شود؟

چون برخلاف نظامنامه است گمان نمیکنم بشود رای گرفت.

آقای حسن اجاق - منوط برا مبارک است.

رئیس - بلی آقای آقا؟

آقای سعید حسن اجاق - منوط برا کردم.

رئیس - پیشنهاد آقای ملک الشمره فرات شود.

(بشرح آتی خوانده شد)

نظر باینکه خرج سیم کشی بین تربت و تربت در مجلس چهارم تصویب شده و دولت تاکنون از خرج و اجرای قانون مزبور خودداری نموده پیشنهادی نمایم که شرح مزبور از محل صرفه جوئی

هدالسنه پست و تلگراف منظور و بسیم کشی بین تربت و تربت تخصیص داده شود.

رئیس - این هم همان حال را دارد و همین همان پیشنهاد ها است (خطاب به آقای ملک الشمره) بفرمائید.

است که یک مسائلی که در مجلس پیشی میشود و از نقطه نظر احتیاجات محلی یا مملکتی یک مخارجی تصویب میشود از طرف مجلس بدولت اجازه داده میشود که آن خرج را در موهه خودش بکنند آن وجوه مصوبه را در جای خودش بصرف برسانند.

آنوقت دیده میشود پس از اینکه یک خرجی در مجلس تصویب شد مملکت دولت یا بعضی نظرها میل ندارد خرج بشود یا موقوف و پول بیدانی کند یا غفلت میکنند در هر حال خرج نمی شود.

و در واقع این پیشنهاد بنده یک نوع تذکر است برای اجرای قانونی که در مجلس بآن رای داده شده است.

و محلی هم از این موقع که بودجه وزارت پست و تلگراف مطرح است برای این قبیل تذکرات و اشارات بهتر و مناسب تر نیست و این یک خرجی است که مجلس بآن رای داده و احتیاج مبرم یک شهری پداشتن تلگرافاته چیزی نیست که بر آقایان پوشیده و پنهان باشد.

خود هیئت محترم دولت هم باید پیش از مردم و اهالی محل مترصد این قضایا باشد و سعی کند که حتی الامکان بدامنه مخاریات و سمت بدهد.

زیرا برای دولت هم منفعته دارد.

و این پیشنهاد را بعقیده بنده دولت باید قبول کند.

راست است همانطور که آقا فرمودند این پیشنهاد خرجی است که یک ذمه رای داده شده است.

و تا این هم نمیشود بآن رای دادولی بهر حال دولت باید در این موقع قبول کند که این خرج مختصراً که گمان میکنم مخارجش هم از چهار پنج هزار تومان تجاوز نکند انجام دهد و بموجب اجرا گذارد.

و البته بهتر از محل صرفه جوئی پست و تلگراف هم محلی برای این خرج قیلا در نظر نداریم.

و اینکه آقای معاون گفتند دولت باید این مسئله را بجلس پیشنهاد کند گمان میکنم اشتباه کرده اند زیرا این خرج قانونی شده و بتصویب مجلس رسیده است فقط دولت مکلف است آن را اجرا و بعقیده دولت باید تمهید کند که از محل صرفه جوئی هندالسنه این کار را بکنند که هم بدامنه مخاریات مملکتی و سمت دادم

باشد وهم ضمناً شهری را از حست نداشتن تلگراف راحت کند

معاون وزارت پست و تلگراف دولت در این مسئله غفلت نکرده.

سنات ماضیه وضع بودجه ها خیلی بی ترتیب بود.

چون در دوره چهارم با یک مجله بآن بودجه رای دادند و خود آقایان بهر بی مسبقند که در سنا ماضیه بواسطه همان اختلافات بودجه سخت گیری هائی که از صرف رئیس مالیه میشد وزارت پست و تلگراف موفق نشد یک اعتباری برای خرج در نظر بگیرد.

و در بودجه اش هم اعتباری منظور نبود مجلس شورای ملی هم نبود که وزارت پست و تلگراف بجلس پیشنهاد کند باین واسطه در سنا ماضیه ممکن نشد در هندالسنه هم نباشد برای اینکه موافق قانون وقتی مخارج از سال گذشته بیفته بسال بعد سه ماه از سال بعد بگذرد دیگر نمی شود خرج کرد.

پنا بر این در هندالسنه هم که نباشد ولی همانطور که عرض کردم البته وزارت پست و تلگراف یک صرفه جوئی هائی خواهد داشت و امسال سعی خواهد کرد که از محل آن صرفه جوئی ها این سیم کشی را انجام دهد زیرا گذشته از همه چیز برای دولت هم صرفه و فایده دارد.

رئیس - تبصره آقای آقا سعید یعقوب فرات میشود.

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در ذیل ماده واحد این تبصره ضمیمه شود دولت مجاز است حقوق کلیه مستخدمین وزارتخانه ها که حقوق آنها از اول رتبه قانون استخدام کمتر است که داده شود.

رئیس - (خطاب به آقای آقا سعید یعقوب راجع به وزارتخانه ها است؟

آقای سعید یعقوب - اجازه میفرمائید رئیس بفرمائید.

آقای سعید یعقوب بنده برای تذکر خاطر آقایان عرض میکنم که امروز تمام دروزارت هدلیه هم بوزارت مالیه عده اجزاء جزء یعنی همان پیشخدمت ها که به اول مرتبه استخدام نرسیده اند هه شان بن گفتند که ما با یازده تومان هجده تومان بیشتر حقوق نداریم و بودجه که در مجلس مطعل است و نمیگذرد دچار بیاردمان پیشنهادها شده است و ما هم منتظر گذشتن بودجه هستیم.

خلاصه آنها هم یک التجائی کردند و بنده هم شرح الحاج و التجاه آنها را بسمع نمایند کان محترم آردم حکه در این سرسپاه زمستان لاقل حقوق این امضاء و اجزاء جزه را که پانزده تومان بیشتر حقوق ندارند بدهند.

مقصود این است حکه دولت مجاز باشد که حقوق اجزاء جزو وزارتخانه ها که درجه شان بیاناتی نرسیده است بیردازد ولی حالا آقای سردار معظم میفرمایند بدهند در این صورت بنده عرضی ندارم ولی اگر امیدند بنده تقاضا میکنم آن هائی که حقوقشان کمتر از دوچه بمانی است بیردازند.

وزیر مالیه - عرض میکنم نسبت با اجزاء جزء همانطوری که میفرمایند ضمیمه هستند و باید رعایت حال آنها بشود و وزارت مالیه در حدود هفت دوازدهم حکه مجلس رای داده است و بعلاوه آن اندازه مساعدتی هم که لازم بوده است کرده.

و حالا هم که آقایان موافقت بفرمائید رود تر بودجه را بگذارند بکلی مشکلات مرتفع خواهد شد.

رئیس - رای گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد.

آقای سعید یعقوب - آقایان وزراء متعهد شدند که ما برویم و حقوق آن هارا بیردازیم لمان پیشنهاد راست تر میدارم.

رئیس - اصلاحی است راجع ب ماده واحد از طرف آقای حاج هزا مالک ولی تبصره از طرف آقای ضیاء الملک رسیده قیلا آن فرات میشود.

(بشرح ذیل فرات شد)

بنده پیشنهاد میکنم تبصره ذیل ب ماده واحد اضافه شود بمسور وزارت پست و تلگراف

رئیس - این پیشنهاد مهم است میشود به آن رای گرفت.

ضیاء الملک - برای سنا هزار و سیصد و چهار است و بنده فراموش کردم سند را قید کنم.

رئیس - راجع بسنه هزار و سیصد و چهار است؟

ضیاء الملک - بلی.

رئیس - این بودجه مال سال آینده نیست. پیشنهاد آقای حاج هزا مالک فرات میشود.

(بشرح ذیل فرات شد)

ماده واحد - بودجه هندالسنه سیصدان لیل ۱۳۰۲ وزارت پست و تلگراف مبلغ یک میلیون و شش صد و بیست هزار تومان تصویب میشود.

وزیر مالیه - این پیشنهاد با مقصود دولت موافق است و دولت مخالفتی ندارد.

رئیس - اگر دولت قبول می کند باین پیشنهاد رای میگیریم مجدداً فرات میشود (بشرح سابق فرات شد)

رئیس - مخالفتی ندارد؟

قائین - خوب است آقای حاج هزا مالک توضیح بدهند تا مقصودشان معلوم شود.

رئیس - در صورتیکه دولت قبول

میکند دیگر توضیح لازم ندارند.

قائین - بنده میفرماید رئیس - بفرمائید.

قائین - اولاً مطابق اصول این طور اجازه هاون مرتبسی که این قبیل مواد قانونی دارد این عبارت کافی نیست باید نوشته شود وزارت مالیه مجاز است این مبلغ را بیردازد و این پیشنهاد خیلی مهم و گنک است.

بعلاوه در پیشنهاد دولت نوشته شده شده بود که ماهه بیها بیکوزادهم پرداخت شود پیشنهاد آقای حاج هزا مالک مهم است و این ابهام مسکن است. تولید اشکال کند بنا بر این عقیده ام این است. همان پیشنهاد دولت رای گرفته شود.

رئیس - آقای حاج هزا مالک (اجازه)

حاج عز الملک - بدو خود آقای تدین این موضوع را راجع ب پست مخارج اشکال کردند و یک نقطه بنظر بنده که این پیشنهاد را کردم تأمین نظر ایشان بود برای اینکه در قسمت مخارج بطوریکه خودشان توضیح دادند اگر میگنم بشرتیب یک دوازدهم پرداخت شود دچار اشکال میشوند چون ما اینجا بودجه یک ساله وزارت پست و تلگراف راجع بیک میلیون و شش صد بیست هزار تومان بطوری که دولت پیشنهاد کرده است تصویب میکنیم و بعقیده من این ترتیب بهتر است بودجه در بار وزارت چنک هم همین ترتیب تصویب شده و این پیشنهاد هم دولت قبول کرده که بطور سریع نوشته شود هر چه هندالسنه ۱۳۰۲ وزارت پست و تلگراف در حدود فلان مبلغ تصویب میشود و این ترتیب قانونی است دیگر (وزارت مالیه مجاز است فلان و فلان بیردازد باینجا عبارات زیادی است قانون باید قطعی باشد و گمان نمیکنم این پیشنهاد بنده که آقای وزیر مالیه هم قبول کردند اشکالی نداشته باشد در بودجه کل هم که ما رای میگیریم هیچ نمیتوانستیم وزارت مالیه بیردازد فقط می نویسد:

ماده اول - مجلس شورای ملی بودجه سنا هزار و سیصد و سه را بشرح ذیل تصویب مینماید:

از کمیسیون بودجه هم که خود آقای تدین تشریف دارن هیچ پیشنهادی نداشته و بنظر بنده گمان نمیکنم اشکالی وارد نباشد.

رئیس - چون پیشنهاد آقای حاج هزا مالک را دولت قبول کرد در حقیقت پیشنهاد اولیه را مسترد داشته اند اگر آقایان بخواهند بآن رای بدهند باید آن را مجدداً پیشنهاد نمایند که بطور پیشنهاد اصلاح آن رای بگیریم.

محمد شاه میرزا شیخ رئیس بنده باماده اولی موافقت.

رئیس - باید پیشنهاد کنید.

شیخ رئیس - بنده قبول میکنم.

وزیر مالیه - بنده می بینم اسباب

اشکال شده خوب است کلمه متناوبه را که آقای تدین اهترانشان بر آن بود بردارند و بهمان روی گرفته شود.

و رئیس - ماده واحده باشد کلمه متناوبه فراتر میشود. (شرح ذیل قرائت شد) ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بودجه همدالسنه وزارت پست و تلگراف را در حدود مبلغ یک میلیون و ششصد و بیست هزار تومان با سلسله اولاده گانه بپردازد.

وزیر مالیه - افسان ۱۰ دوازده گانه لازم ندارد همیشه در حدود مبلغ یک میلیون و ششصد و بیست هزار تومان بپردازد. (بعد از شرح ذیل قرائت شد) ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بودجه همدالسنه وزارت پست و تلگراف را در حدود مبلغ یک میلیون و ششصد و بیست هزار تومان بپردازد.

حاج عز الممالک - بنده مخالفم. رئیس - بفرمائید.

حاج عز الممالک - بنده تأسف میخورم از اینکه آقای وزیر مالیه ابتداء صورتیکه پیشنهاد بنده را مطالعه فرمودند و قبول نکردند حالا تردید رای پیدا کردند.

مدت مخالفت بنده این است که اینجا نوشته شده بودجه همدالسنه و ما هم همیشه همراه این قانون نیستیم که بگوئیم راجع بهزار و سیصد و سه است ممکن است ده سال دیگر این ماده را بخوانند آنوقت از کجا معلوم است که راجع بهزار و سیصد و سه بوده است بنده ملت اینکه آقای وزیر مالیه ابتدا قبول کردند و حالا تردید کردند نباید چست.

رئیس - در این باب دیگر نمی توانید مذاکره کنید مگر اینکه پیشنهاد کنید.

حاج عز الممالک همدالسنه مبهم است.

رئیس - رای میگیریم ولی باز یک تبصره رسیده است قرائت میشود. (شرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم تبصره ذیل ماده واحد اضافه شود:

وزارت مالیه باید کلیه وجوهی را که از صرفه جویی های ادارات وزارت پست و تلگراف حاصل خواهد شد برای پرداخت فروض اداره حمل و نقل و ادارات دیگران و وزارت خانه مصرف نماید شریعت زاده.

رئیس - مگر مذاکره شد که در این قبیل پیشنهادات نمی شود رای گرفت. رای گرفته میشود باده واحده ترتیبی که قرائت شد باورق. اینجا فقط نوشته شده است همدالسنه یا بدو نوشته شود همدالسنه هزار و سیصد و سه. بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - مخالفی ندارد. (گفته شده خیر) (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هشتاد و سه ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - همه حضار نود و چهار نفرند و چهار رأی تصویب شد.

یک رأی را قبلا محسوب نداشتم چون روی کارت ویزیت نوشته شده بود بعد معلوم شد مال آقای شوشتری است و هنوز برای ایشان کارت چاپ نشده است.

اسامی رأی دهندگان آقایان وحیدالدوله - سردار منوچهر - سردارانی - سردار فاخر - سردار عشایر - عبدالملك - حاج محمدالملك - میرزا احمد خان اشکر - سلیمان میرزا - دولت آبادی مشیرالدوله - امیر حشمت - میرزا جوادخان خوشی - اقبال الملك - آقا سید کاظم یزدی - شیخ جلال الدین - معظم السلطان - محمد هاشم میرزا - سید حسن تقی زاده - حاج میرزا اسدالله خان - محمدولی میرزا - شیخهادی شیخ الرئیس - آقا رضاخان انشار - شیخ عبدالرحمن مطهر - آقا خان روحی - سهام السلطان - فتح الله میرزا هرمزی - مشیر معظم - رئیس التجار یاسانی - مستبد السلطنته - نصرالدوله مصدق الملك - کی استوان - دکتر احیاء السلطنته.

تدین - میرزا آقاخان - دیوان بیگی امیر اشرف - میرزا بدالله خان - میرزا احمد خان شریعت زاده - مشارعظم - احتشام السلکما - ارباب کیخسرو - میرزا سلیم خان - ایزدی صدق السلطنته - میرزا شهاب الدین - سهراب خان - سر کشیک زاده - مقوم الملك - بی الله خان اسکندری - ناصر الاسلام - بین الملك - اعتبارالدوله.

وکیل الملك - حاج مشیراعظم - معاضد السلطنته - سید یعقوب - سالار اشکر امین الشریعه - ضیاء الملك - ضیاء الوافطین - شیخ محمدعلی طهرانی - امیر اعلم - حاج حسن آقا - ملک التجار - سردار نصرت - امیر احتشام.

آقا سیداحمد بهبهانی - سید ابراهیم شیخ الاسلام ملایری - ضیاء الاطیبا - حاج سیدالمحققین - سردار مستبد - قلام حسین میرزا - حاج میرزا هلیزنا - سردار منجم میرزا محمد نجات - هایم - داور نظام - الملك عظیسی - شیخ المراقبن زاده - صدراعظم محمدعلی شوشتری - آقا سید محمدعلی شوشتری.

رئیس - ماده هفت غیر کیس - چون قرائت میشود: (شرح ذیل خوانده شد) هیچ یک از ادارات دولتی مجاز نخواهند بود که برای مخارج خود مستقیماً از وجوه دولتی برداشت و به صرف برسانند

هر گاه وزارت مالیه مبلغ عایدات قانونی جدیدی کشف یا آنکه معلوم نماید که بوسیله خرج اضافه ممکن است یکی از مجاز خواهد بود در حدود یک عشر اضافه عایداتی که حاصل میشود بصرف جمع آوری عاید جدید یا اضافی مذکور فوق برسانند.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - عرض ندارم.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای دست قیب (حاضر نبودند)

رئیس - آقای مفتی (اجازه)

صدر العلماء مفتی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای شریعت زاده (رضی ندارم)

رئیس - مخالفی ندارد؟

یاسانی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

یاسانی - در اینجا نوشته شده است که اگر وزارت مالیه مبلغ عایدات قانونی جدیدی کشف یا اینکه معلوم نماید که بوسیله خرج اضافی ممکن است یکی از منابع موجوده عایدات را توسعه دهد مجاز خواهد بود.

بنده درست نفهمیدم خوب است آقای مشیر توضیح بدهند منابع عایدی قانونی که وزارت مالیه کشف خواهد کرد چه خواهد بود.

این یا وسیله خواهد شد که دوات مالیه و لایات چیزهای تازه بر مردم تحمیل کند.

من باب مثال عرض میکنم در دامغان یک مالیاتی بگیرند با اسم مالیات میرایی در دوره استبداد هر جا کسی با آنجا میرفتند صد تومان با اسم شیرینی از میرایی که آب رودخانه را تقسیم میکردند میگرفته است بعد از استبداد وقتی که مشروطه شد این میرایی از طرف این مالیه به مزایده گذاشته شده است.

توجه بفرمائید میراب کسی است که محل اطمینان مالک آب باید باشد مالک باید کاملاً بمیراب اطمینان داشته باشد که اختیار تقسیم آبش را با او بدهد و در موفی که موضوع میرایی مزایده گذاشته شود معلوم است هر خائنی ممکن است پیش از همه پیشنهاد کند و حتی یک نفر ممکن است پیدا شود بگوید من هزار تومان میدهم که میراب باشم و مالکین هم حتماً مجبور خواهند بود که تقسیم آب شان را با او بگذارند

فکر بفرمائید این بطور خواهد شد. یکی دیگر از هوائی که پیدا کردند اند مالیات باجیه است درستگر و آن قسمت هائی را که بنده میدانم عرض میکنم البته آقایان نمایندگان ولایات هم بنظر اینها را خرابی دارند.

در موقتی که در شمال کویر ایران است از جنوب دامغان تا جنوب نیشابور مرمتی است که کوفته های آن حدود تانگه - آینه آنجا تکلیف میکنند.

سابقاً معمول است که حکام با اسم شهربانی میگرفته اند.

شاهزاده جهان سوم میرزا در موقتی که در غلرود حکومت داشته از هر یک از راهها که آنجا میرفته اند یک چیزی میگرفته است. و این مبلغ رسیده است به هشتصد تومان. الان هم در آن حدود معروف است با لایات باجیه جهان سوم میرزائی و بعد جمع شده است تومانی یک عباسی مازف را هم می گیرند تقریباً ششصد و شانزده تومان.

این پول را هر ساله کوفته دارا جمع آوری میکردند و میدادند.

حالا این مالیه شاهرود آمده است پیش نهاد کرده است که ممکن است این مالیات را اضافه کرد.

اصل این مالیات خودش یک چیز نامشروعی است.

موتش هم همین حالا است این مالیه ده پانزده نفر نظامی بر میدارد میروند سر کوفته های مردم در آقل ها و زافه ها آنها وارد میشوند توی برف مرغ و یلو میخورند در صورتی که خود آن بدبخت ها نان جو میخورند.

باید کوفته ها را ذبح کنند و آذوقه مأمورین را راه بیندازند.

تازه وقتی که بنده دفت کردم برای دولت هم نفی ندارد زیرا دولت آن هشتصد تومان را که باید بگیرد پس از این که این مخارج را منها کند بیش از هشتصد تومان عایدی ندارد.

کوفته های نیشابوری و سبزواری هم هستند که از آن ها میگیرند متببع عایدی که پیدا میکنند اضافه می شود این قسمی است.

بنده عرض می کنم منبع عایدی قانونی همان است که در این کتاب مجلس تصویب کرده است و یا از حالا بیعه تصویب کند.

وزارت مالیه و امنای مالیه حق ندارند این قسم منابع عایدی پیدا کنند و از مردم بگیرند.

این مسئله از وظایف منضمه مجلس شورای ملی است و ما همانطور که در دخل و خرج نظارت داریم باید در موقوف هم به وزراء تذکر بدیم که حق ندارند امنای

مالیه ولایات منابع غیر قانونی با اسم قانونی پیدا کنند. اگر بنا باشد ما حالا باین ماده رای دهیم فردا نظیر همین هائی که عرض کردم امین مالیه اصفهان پیدا میکنند و اسن را میگذارند منبع عایدی قانونی و البته در وزارت مالیه هم همین مالیه که بیشتر مردم را صدمه بزند و بیشتر از مردم چیز بگیرد و عایدات را اضافه کند تشویق می کند اضافه حقوق باو میدهند. ارتقاء رتبه میدهند برای این که عایدات را زیاد کرده است در صورتیکه ما مشکلات وزارت مالیه را برای ملت میخواهیم.

ن باید ملت را گذارد. بنده عقیده دارم این بودجه گدائی که تصویب میشود و ما از نقطه نظر لاعلاجی بآن رای میدهم و بنده هم چون موافق با دولت بآن رای میدهم.

با این حال عقیده ام این است که تصویب این در حقیقت در حکم تصویب نامه گدائی یک کرود ایرانی است که در نتیجه اجرای این قانون در ولایات پیدا می شوند.

مراجعه کنید با ایالات ولایات ببینید چند ویرانه و خراب شده است و این خرابی ها در نتیجه تحلیاتی است که با اسم منابع قانونی عایدات بردم میشود.

وزیر مالیه - این مذاکراتی که در مجلس شورای ملی شده است خود بنده هم مکرر عرض کرده ام که نمیتوان منکر شد بعضی تعذبات بردم میشده است و میشود ولی مربوط باین مطلب نیست.

بعضی از نمایندگان - اما بلندتر وزیر مالیه - (در محل نطق) اگر این منبع های عایدی را که میفرمائید یک کسی بیخالی شخصی خود غیر قانونی را غیر قانونی فرض کند و بطوریکه فرمودند اخذ کند بودن یا نبودن این قانون جلوگیری نمی کنند ولی مقصود از این ماده این است.

مثلا فرض بفرمائید امروز وزارت مالیه ببیند اگر فرضاً دو هزار تومان در خالصجات خرج کند ممکن است یک مقداری چای کاری در آنجاها بنماید و این دو هزار تومان بیست هزار تومان عایدی بدهد.

این یک منبع عایدی مشروعی است ولی اگر این ماده نباشد و آن دو هزار تومان را هم در بودجه وزارت مالیه و خالصجات اعتبار نداشته باشیم نمی توانیم این کار را بکنیم.

حتماً نمیتوانم عرض کنم ولی ممکن است در آتی یک همچو مواردی پیش بیاید و اگر این ماده نباشد دست وزارت مالیه بسته است و آن مسئله که راجع بخرابی و تعدی و اجحاف و مالیات های غیر قانونی فرمودند مربوط باین مطلب نیست واقفاً اگر این چیزها می شود بودن و نبودن

این ماده در جلوگیری آن ها مؤثر نخواهد بود. رئیس - آقای اعتبارالدوله پیش نهاد کرده اند جلسه ختم شود. اعتبارالدوله - بعد از ختم ماده هفت - رئیس - در پیشنهاد نوشته نشده است بعد از ختم ماده هفت - آقای آقا سید یعقوب (اجازه) آقا سید یعقوب - موافقم. رئیس - آقای سردار عشایر (اجازه) سردار عشایر - بنده عرض میکنم چون جلسه شبانداخته شده.

رئیس - راجع باین ماده عرض کردم. پیش نهاد آقای محمولی میرزا قرائت میشود.

مجدداً شرح ذیل قرائت گردید) بنده پیش نهاد میکنم بعد از کلمه «بصرف برسانند» جمله «مالیه منبع عایدات قانونی جدید کشف» حذف شود.

مراجعه کنید با ایالات ولایات ببینید چند ویرانه و خراب شده است و این خرابی ها در نتیجه تحلیاتی است که با اسم منابع قانونی عایدات بردم میشود.

وزیر مالیه - این مذاکراتی که در مجلس شورای ملی شده است خود بنده هم مکرر عرض کرده ام که نمیتوان منکر شد بعضی تعذبات بردم میشده است و میشود ولی مربوط باین مطلب نیست.

بعضی از نمایندگان - اما بلندتر وزیر مالیه - (در محل نطق) اگر این منبع های عایدی را که میفرمائید یک کسی بیخالی شخصی خود غیر قانونی را غیر قانونی فرض کند و بطوریکه فرمودند اخذ کند بودن یا نبودن این قانون جلوگیری نمی کنند ولی مقصود از این ماده این است.

مثلا فرض بفرمائید امروز وزارت مالیه ببیند اگر فرضاً دو هزار تومان در خالصجات خرج کند ممکن است یک مقداری چای کاری در آنجاها بنماید و این دو هزار تومان بیست هزار تومان عایدی بدهد.

این یک منبع عایدی مشروعی است ولی اگر این ماده نباشد و آن دو هزار تومان را هم در بودجه وزارت مالیه و خالصجات اعتبار نداشته باشیم نمی توانیم این کار را بکنیم.

حتماً نمیتوانم عرض کنم ولی ممکن است در آتی یک همچو مواردی پیش بیاید و اگر این ماده نباشد دست وزارت مالیه بسته است و آن مسئله که راجع بخرابی و تعدی و اجحاف و مالیات های غیر قانونی فرمودند مربوط باین مطلب نیست واقفاً اگر این چیزها می شود بودن و نبودن

فلان فرد راجع بفلان مؤدی يك مالیه نوشته شده باید آنرا بپردازد و در صورتی که ممکن است اصلا آن موضوع وجود نداشته باشد. این است که بنده متقدم این جمله حذف شود و آن جمله آخر بطوری که آقای وزیر مالیه فرمودند کاملاً آن نظری را که دارند تأمین میکنند.

مختصر - این جمله اگر حذف شود بکلی نقص فرض خواهد شد و اینکه حضرت والا فرمودند از کجا ممکن است يك جا يك مدنی پیدا کنند توضیحاً عرض می کنم که این ماده راجع به وزارت مالیه تنها نیست.

راجع بکلیه دواير دولتی است. ممکن است از طرف وزارت فواید عامه يك مدنی کشف شود یا از طرف وزارت مالیه يك منبع عایدی کشف شود که مثلا اگر در فلان موضوع يك مخارجی شود جلوگیری از قاچاق خواهد شد و این جمله (عایدات قانونی جدید کشف شود) اگر بنا شود حذف شود چون جملات این ماده مربوط بهم است بکلی این ماده بی معنی خواهد شد.

رئیس - پیشنهاد دیگری از طرف آقای کلارونی رسیده چون مربوط باین پیشنهاد است قرائت میشود و هر دو را بشکرته رای میگیریم.

(شرح آتی قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم از هر گاه وزارت مالیه) الی آخر حذف شود. رئیس - آقای کلارونی (اجازه)

گازونی - اگر چه آقایان در این موضوع آنچه که باید و شاید اظهار کردند بنده هم در قسمت خود آنچه بدانم عرض میکنم.

اینکه نوشته است يك عایدات جدیدی کشف کند که کشف کند در کجا و چگونه؟ بطور است که در سنوات گذشته کشف شده که حالا میخواهند کشف کنند؟

چون این عبارت قدری کشف است امکان است سوء استفاده از آن بشود مثل اینکه يك قانونی برای تعدید تریاک وضع شد و برعکس باعث تکثیر کشیدن تریاک شد.

الان دولت شیره کشی میکند. اینکه اینجا نوشته است يك منابع عایدی کشف کند این باعث میشود که گریبان مردم را گرفته بتوان این که سنک و ساروج و گلزار از کجا بیورید يك مالیاتی از آنها بگیرند.

بنده چندی قبل در این باب سؤال کردم يك نظام نامه از طرف وزارت فواید عامه ببنده نشان دادند.

قانون که نیست - گفتم این تربیات را باجه تطبیق می کنید گفتند دست را باهن مخلوط کرده آتش میزنند. در همین خصوص يك تربیاتی پیش میاید که قریب هفت هشت ماه باید کشکش کرد و حرف زد آنها بگیرند حق با ما است ما بگیریم حق با ما است.

من میگویم حق کجاست که با تو باشد یا با من؟ و هفتاد و شش سال با من میخوانند و میگویند قانونی است علاوه بر این سه ماه بیشتر با خرسال نمانده در این سه ماه چه منبع عایدی جدیدی کشف خواهند کرد؟

کدام امری که جنوبی یا شمالی را کشف میکنند که در آنجا طلا و نقره پیدا شود.

بنده گمان میکنم این عبارات زیادی است و باعث میشود که بتوان پیدا کردن موارد جدید يك بول هائی را هم بردارند به عنوان اینکه میخواهیم عایدی جدید پیدا هم در همین موضوع است.

ماده هفت را به قسمت تجزیه میکنیم چون آقای مصد ولی میرزا هم پیشنهاد کرده اند باید طوری تجزیه کرد که مقصود ایشان هم حاصل شود.

از اول ماده تا بصرف برسانند يك قسمت رای میگیریم.

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند) رئیس - تصویب شد.

قسمت دیگر (هر گاه وزارت مالیه منبع عایدات قانونی جدیدی کشف) رای میگیریم باین عبارت. آقایانیکه این قسمت را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(ماده قبلی قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد.

رای میگیریم باین عبارت یا اینکه معلوم نماید که بوسیله الی آخر ماده. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند) رئیس - تصویب شد.

رای میگیریم بجموع این دو قسمتی که تصویب شده.

آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد.

آقای تدین (اجازه)

تدین - میخواستم عرض کنم لفظ (یا آنکه) دیگر لازم نیست و باید حذف شود.

رئیس - صحیح است.

آقای اعتبارالدوله بیست و نه نفر از نمایندگان دولت پیشنهاد جناب عالی را بپذیریم ؟

اعتبارالدوله - بلی

رئیس - پیشنهاد جناب عالی پیشنهاد ختم جلسه است یا ختم مذاکره در بودجه ؟

چون بعضی از آقایان بعضی سؤالات از آقایان وزراء کرده اند و آقایان هم برای جواب حاضر شده اند اگر بنا باشد به ختم جلسه رای گرفته شود دیگر ممکن نیست آن سؤالات بشود.

اعتبارالدوله - آقایان تصدیق میفرمایند که از سه ساعت بعد از ظهر جلسه تشکیل شده و تا بحال پنج ساعت است بعضی از نمایندگان سه ساعت است.

اعتبارالدوله بلی سه ساعت است باز اجازه هر روز هم بیشتر کار شده و نظریه بیشتر رعایت حال مستخدمین مجلس است باین جهت پیشنهاد کردم که جلسه پیش از این ادامه داده نشود.

رئیس - آقای عدل الملک (اجازه)

عدل الملک - موقنی که پیشنهاد جلسات عصر باشد میدانستم بزحمتی مصادف شوایم شد.

ارباب جراید بزرگ خواهند بود شغافسی که وساطت نقلیه ندارند و اجزاء مجلس در زحمت خواهند بود ولی خواستیم آزمایش بشود.

بگانه دلیلی که ما را اقتناع کرد این بود که ما میخواهیم کار کنیم و باید مدت کارمان زیاد باشد که وقت داشته باشیم برای کار کردن و این پیشنها علیه هم آن تعیینی است که گذاشتیم و حالا باید جلسات را ادامه داد تا اینکه کارهای پیش برود.

رئیس - رای گرفته می شود به ختم جلسه.

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. ماده هشت ...

حاج میرزا عبدالوهاب - مذاکرات در بودجه کافی است داخل در سؤالات از آقایان وزراء بشود.

رئیس - اگر میخواهید رای بپذیریم باید پیشنهاد کنید.

ماده هشتم قرائت میشود (شرح آتی خوانده شد)

ماده ۸ - اعتباراتی که اختصاصاً جهت پرداخت حقوق تصویب گردیده بصرف سایر مخارج نخواهد رسید و بالعکس از اعتبارات مخصوصه برای سایر انواع مخارج به چه وجه حقوق پرداخت نخواهد شد.

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفته خیر)

رئیس - رای میگیریم بنده هشت

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده نه قرائت میشود (شرح آتی خوانده شد)

ماده ۹ - وزارت مالیه میتواند از محل صرفه جوئی های اعتبارات مصوبه مدالسنه ۱۴۰۳ حقوق و مخارج مربوطه بودجه های مصوبه آیت بیل ۳۰۱ را که پرداخت نموده است تأدییه نماید.

رئیس - آقای کازرونی پیشنهاد کرده اند مذاکره در بودجه خانه داده شود.

آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - آقایان اشتباه نکنند بنده پیشنهاد ختم جلسه نکردم مدتها است آقایان نمایندگان از وزراء سؤالاتی کرده اند که باینکه وجوب سؤالاتشانرا بدهند.

این اول و ثانیا بودجه امشب تمام نخواهد شد ایشرا یقین قطعی بدانید.

بنابراین بنده تقاضا کرده ام حالا که آقایان وزراء برای جواب حاضر نشوند از طرف دیگر وقت هم مقصودی نیست که در بودجه مذاکره شود.

اگر میدانستیم امشب بودجه بر حسب میل آقایان تمام میشود آنرا تمام میکردیم و بنده هم مخالفت نمی کردم ولی چون تمام نمیشود پیشنهاد کردم مذاکرات خانه داده شود و آقایان سؤالاتی که دارند بکنند.

رئیس - آقای سهام السلطان (عده کمی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. ماده هشت ...

حاج میرزا عبدالوهاب - مذاکرات در بودجه کافی است داخل در سؤالات از آقایان وزراء بشود.

رئیس - اگر میخواهید رای بپذیریم باید پیشنهاد کنید.

ماده هشتم قرائت میشود (شرح آتی خوانده شد)

ماده ۸ - اعتباراتی که اختصاصاً جهت پرداخت حقوق تصویب گردیده بصرف سایر مخارج نخواهد رسید و بالعکس از اعتبارات مخصوصه برای سایر انواع مخارج به چه وجه حقوق پرداخت نخواهد شد.

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفته خیر)

رئیس - رای میگیریم بنده هشت

صورت مشروع مجلس یوم پنجشنبه بیست و هشتم برج قوس ۱۰۳ مطابق بیست و یکم جمادی الاولی ۱۳۴۳

(مجلس یک ساعت و نیم قبل از غروب بر است آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید)

(صورت مجلس یوم سه شنبه بیست و چهارم قوس را آقای اقبال الملک قرائت نمودند)

رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

حائریزاده - بنده قبل از شروع به دستور عرض داشتم

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقای طهرانی - پیشنهادی که بنده آقای حاج سیدالمحققین تقدیم کردم در صورت مجلس نوشته شده قابل توجه شد و حال آنکه در آن موضوع رای گرفته نشد و موصول باین جلسه گردید.

رئیس - اصلاح میشود. آقای احتشام الحکماء (اجازه)

احتشام الحکماء - مرض بنده قبل از دستور است.

رئیس - گویا در صورت جلسه دیگر ایرادی نباشد؟ (گفتند - خیر)

رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

حائریزاده - بنده یک حدی را برای جواب سؤالات ندیدم حتی سؤالاتی که خود دولت هم تقاضا کند معلوم نیست که چه وقت جوابش را خواهند داد و ابتدا حدی برای سؤالات منظور نشده.

خود بنده در ششماه قبل بر حسب تقاضا دولت سؤالی از وزیر مالیه نموده ام و برای جواب حاضر نشده اند و حالا مقدمه اش را عرض میکنم که آقایان مسیوق می شوند و در این قبیل قضایا که تولید گرفتاری های زیاد برای مردم میشود.

دولت که عهده دار امنیت است رفع مزاحمت از مردم بکنند و یک تکلیفی برای جواب سؤالات در آتی معلوم نمایند. در کبسیون نفت آقای مدیر الملک وزیر مالیه و آقای ذکاء الملک که آن روز وزیر امور خارجه بودند تشریف داشتند به اطلاعانی راجع بمبادیان رسیده بود که گمانی بر دم تعدیات زیادی میکند و نیز از تعدیاتی که فرستاده های شیخ خزعل بر دم می کردند یک صورت مفصلی بنده رسیده بود که به عنوان مختلف از مردم بیچاره پول می گیرند.

بنده با آقای وزیر مالیه فرمودند خوب است

یک سؤالی بکنید بلکه یک اقدامی بشود بنده همان روز سؤالی نوشتم و دادم حالا مدت ششماه است گذشته و برای جواب نیامده اند من خیال میکردم در این موقع که آقای سردار سیه بان حدود تشریف میبرند این قضایا اصلاح می شود.

بمعلوم شد که ایشان مهمانی تشریف بردند و حالا هم مراجعت میکنند و ترتیب اتزی برایش مردم داده نشد.

خواستیم این را بر عرض مجلس برسانم که خوب است برای سؤالات یک حدی تعیین بکنند.

و حقیقتاً یک تصمیمی بپذیرند که این قبیل تعدیل نشود.

در عبادان یک چیزهایی را بر دم کثرت را مقاطعه دادند از قبیل نان و غیره و کارگرها که اتباع ایران هستند و در آنجا سکونت دارند مجبورند تمام اینها را شیخ خزعل به مقاطعه داده است نان را مقاطعه داده است به آقای سید حسن شیرازی بینجا و چهار هزار روپیه آن وقت خودش بهر قسسی که میخواهد بفروشد و فرود شده و قطدر سال از بابت کثرت آن ۴ هزار روپیه باید بدهد.

گوشه را بجای خود بگذاریم بعد هزار روپیه.

ثربا که راجع حسن شیرازی بعد و هجده هزار روپیه مشروب و مهمان خانها را به حمله نصرانیه بهتاد دو هزار روپیه. حالی را به آقا سید حسن شیرازی بچهل هزار روپیه ماهی تازه و خشک را بجای خود بگذاریم و در هزار روپیه.

تا آنرا با کمرهای نصرانی بسوزند و سبزی و تخم مرغ و صرافی و نان کاج و علف گاو و پنجه و شربت و بجز کله یزی الی آخره تمام را بقاطعه داده است مع حیث المجموع اشیا هر اینها صد و پنجاه هفت هزار روپیه بقاطعه داده است همچنین بعضی چیزها هست که بطور امانی است و از آنجا عبور میدهند یک بمانی بطور امانی می گیرند و آن کسی که این اطلاع داده و کسب اطلاع کرده است نتوانسته است عایدی قسمت اخیر را امین کند و هم چه عوارضی در هیچیک از نقاطی که ظالم مامورین دولت خیلی زیاد باشد نیست.

مدرس - جرایز راها و کاروانسرا های راه همینطور است بلکه بیشتر است.

حائریزاده - و من بر حسب تقاضای خود دولت مشغول کردم که تعقیب نمایم مردم را راحت کنند که دیگر این قبیل عوارض را ندهند تا بحال که برای جواب حاضر نشده اند که ببینم آیا اقدامی در این خصوص شده است یا نه.

اطلاعاتی که میسرند را دردمایوس می کنند که دولت خیال دارد در این خصوص اقدامی بکنند این است که بعضی مجلس

رساندم که خوب در این باب یک تصمیمی بگیرند و این نحو عوارضی که مردما در زحمت بگذارد و الان بطوری که آقای مدرس فرمودند در تمام مملکت هست اینها را نسخ کنند.

جهت ندارد که نمایندگان دولت اینقدر مردم را اذیت کنند و یک عوارضی که سابقه ندارد از مردم مطالبه بکنند ولی برای جواب سؤالات هم یک حدی در نظامنامه که در تحت نظر کمیسیون است تعیین بشود که یکماه دوامه ماه عیش ماه هشت ماه بعد وزراء بیایند و جواب بدهند.

بدهی است این سؤالاتی که از وزراء میشود برای این است که مردم بکنند از آنجا که اتباع ایران هستند و وکیل آنها از وزراء سؤال میکنند و بعضی مجلس میرساند و اگر بنا باشد بعد از انتفاع عمر مجلس آقایان وزراء یک اقدامی بکنند یا نکنند و برای جواب سؤالات هم حاضر نشوند حقیقتاً گمان میکنم هیچ فایده از این مجلس باین مردم نشود.

وزیر مالیه - اینکه آقا فرمودند وزیر مالیه گفته است در این خصوص سؤال بکنید بنده که ایشان عرض نکردم.

حائریزاده - مدیر الملک وزیر مالیه سابق را عرض کردم

وزیر مالیه - ممکن است ولی بنده راجع بمذاکراتی که آقای فرمایند عرض می کنم اگر مقصود آقا یا داوری باشد برای دولت که اقداماتی در این خصوص بکنند و رفع تعدی از مردم بکنند بسیار خوب است ولی اگر مقصودشان اعتراض باشد بنده نمیدانم چه صورتی دارد آنهم در این موقع که تازه خوزستان دار دیگ سروصورتی پیدا کند و بطوری که آقایان اطلاع دارند آقای رئیس الوزراء با امانتی که ملاحظه فرمودند در باب اصلاح امر خوزستان دارند و مشغول اقدامات هستند من نمیدانم حالا هم موقع این سؤالات است البته این مطالب هر گداهش حقیقت داشته باشد دولت در صدر خواهد آمد که اصلاح کند.

حائریزاده - اجازه فرمایید ؟

رئیس - سؤال میفرمایید بکنید

حائریزاده - خیر خواستم عرض کنم ایشان جواب برایش بنده انداختند.

رئیس - جناب عالی سؤالی نکردید که ایشان جواب بدهند. آقای احتشام الحکماء (اجازه)

احتشام الحکماء - مقصود بنده تذکره است بجلس شورای ملی مقصود از تاسیس مجلس و اجتماع آقایان نمایندگان برای حفظ جان و مال و ناهوس و شرف سی کشور نفوس ایران است امروز وضعیت طوری شده است که خود آقایان نمایندگان هم در کوچه و خیابان هیچ

امنیت ندارند.

(مهمه بین نمایندگان)

نجات - اینطور نیست.

احتشام الحکماء - چرا همینطور است.

آقای شیروانی پهلوی جناب عالی نشسته اند از ایشان پرسیده بنده در واقع نمیدانم مشغول حفظ جان و مال و شرف و ناموس مردم کیست؟ بریش با آقای شیروانی که وکیل این مملکت است بی احترامی شده ممکن است نسبت بسایرین هم همینطور سوء احترام بشود یا این ترتیب نمیدانم آیا مقتضی است که جلسات مجلس تاسف ادامه داده شده و نسبت بنمایندگان یک عملیات سوئی بشود یا خیر. بنا بر این بنده پیشنهاد میکنم مجلس کما فی السابق طرف صبح تشکیل شود.

(مهمه بین نمایندگان)

نجات - یک شب ایک اتفاقی افتاده است مرتکبم مجازات میشود

وزیر مالیه - بنده خیلی تعجب کردم از اینکه نماینده محترم میفرمایند امنیت نیست در صورتی که بنده نمیدانم چه ملاحظه این فرمایش را میفرمایند و چه واقع شده است در صورتیکه توی کوچه دو نفر با هم دعوا میکنند چه ربطی بامنیت دارد چه ربطی دارد باینکه جلسات مجلس را صبح قرار بدهند مگر شب و روز چه تفاوتی دارد برای کسی که میخواهد بیک کسی صدمه بزند دوتی با هم حرفشان شده و دعوا کرده اند

شیروانی - اینطور نیست.

وزیر مالیه - چرا همینطور است.

این است همینطور که تحقیقات شروع کرده ایم تأمل فرمایند تا تمام شود بعد اگر ناراضی بودید و اعتراضی داشتید در مجلس بفرمایید

احشام الحکماء - استدعا میکنم سیاست اوعلنی بشود

مدرس - بنده یک تذکره دارم اجازه میفرمایید

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چند روز قبل یک سؤالی از آقای وزیر مالیه که فعلاً کفالت ریاست وزراء با ایشان است کردم راجع بآن چیزهایی که در روزنامه نامه امید درج شده بود که چه اقداماتی دولت در این خصوص کرده است

خوب است اقداماتشان را در مجلس علنی بفرمایند تا همه مردم متذکر شده بدانند دولت از این قبیل چیزها جلوگیری می کند.

از قراریکه شنیدم یعنی چند روز قبل ناظر شرعیات را دیدم بن گفت که دایرت خود را تقسیم کرده ایم از قراریکه دیروز شنیدم این شخص دیروز با اداره استیفاف تظلم کرده.

اداره استیفاف هم از مقام وزارت کسب تکلیف کرده وزارت هم جواب داد است که هنوز ناظر شرعیات راپرت خودش را نداده است خواستم از قبیل وزارت معارف سؤال کنم که آیا ناظر شرعیات را بورتش داده است یا نه؟ و ترتیب این کار چه شده است؟ بگوشید تا ما هم مطلع شویم

قبیل وزارت معارف - ناظر شرعیات یک راپرتی راجع بقضیه ناهید بوزارت معارف داده است ولی مبیایستی در آن راپرت نظریاتی شده و در وزارت معارف تصمیمی گرفته شود پس از آن بهیئت وزراء نوشته شود و هنوز آن تصمیم گرفته نشده است.

مدرس - بعد هم گرفته نخواهد شد.

وزیر مالیه - البته ناظر شرعیات بوظیفه قانونی خود عمل خواهد کرد و وزارت معارف هم همین طور.

ولی چون آقا فرمودند که در این باب چه اقداماتی شده و اقدامات خودشان را علنی کنند.

عرض میکنم آقایان مسیوقند که هیئت دولت اقدامات خود را کرده و اقداماتش معلوم نموده است بعضی اینکه این روزنامه درآمد هیئت دولت از آن مطلع شدیم و روزنامه هم شغس نویسنده را در نظریه توقیف کرد آن هم در حین توقیف است و از او استنطاقات میکنند و منتظر نتیجه آن استنطاقات هستند.

ناظر شرعیات و مدهی الموم علیه هم

البته بوظیفه خود صل خواهند کرد

عرض این است که هیئت دولت در این باب ابتدا کوتاهی نکرده و یک امر مفی هم نبوده است

حاج میرزا عبدالوهاب - بطور بنده شنیدم عده مشغولند و کاغذ درست میکنند که این شخص خلاف شرعی نکرده است و این چیزی که نوشته است برخلاف شروع نبوده البته آقایان میدانند میزبان کارها کسب و اصناف نیستند میزبان کارها آقایان حجج اسلام و علماء اعلام هستند و الا استشهاده بازار و کسب که این شخص چیز خلاف شرعی نکرده است نتیجه ندارد که فردهم یک کاغذ تیرنه بدستش بدهند و بیشتر اسباب بدنامی بشود.

اگر میخواهند یک ورقه تیرنه بدست او بدهند پس خوب است اسرارش کنند

وزیر مالیه - بنده از آقا تقاضا میکنم که اینطور عنوانات را اینجا نفرمایند و اینطور سوء ظن پیدا نکنند اگر خود این شخص یک اقداماتی می کند چه ربطی دارد با اقداماتی که دولت در این خصوص کرده است و میکند.

دولت او را در تحت توقیف در آورده و ناظر شرعیات و یار که علیه هم که قانوناً محکفند در این باب شروع با اقدامات کرده اند دولت هم امر داده است که در این باب اقدامات جدی و فوری بکنند.

بنابر این نمیدانم این فرمایشات چیست. هر وقت دولت استشهادات را آورد و مدرک قرارداد برای بی گناهی او آن وقت اعتراض بفرمایند و الا ما خوب میدانیم هر کسی که یک جرمی مرتکب شد وقتی او را به محکمه قانونی بیاورند که علیه جاب کردند متوسل باستشهاده و این چیزها میشود ولی محکمه قانونی حکمی را که از روی قانون داد آن شخص یا تیرنه یا نه محکوم میشود.

استشهاده بازار و کسب مناظ امر نیست راجع باین شخص هم از طهران و از خارج طهران چیزهایی بر علیه وله او گفته و نوشته میشود ولی هیچکدام را دولت منشاء اثر قرار داده قرار نمی دهد آنچه که منشاء اثر قرار داده میشود اقدامات قانونی و حکم محکمه قانونی است.

وارد دستور هموم.

چون یک صحبت هایی شده که ابدا بنده با آنها موافق نیستم.

کمال امنیت هم در مملکت هست برای تمام افراد و بنده حرف هارا مناسب نمیدانم.

رئیس - اجازه می فرمایید وارد دستور شویم!

مدرس - یک تذکره ای است باین عرض کنم.

این است همینطور که تحقیقات شروع کرده ایم تأمل فرمایند تا تمام شود بعد اگر ناراضی بودید و اعتراضی داشتید در مجلس بفرمایید

احشام الحکماء - استدعا میکنم سیاست اوعلنی بشود

مدرس - بنده یک تذکره دارم اجازه میفرمایید

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چند روز قبل یک سؤالی از آقای وزیر مالیه که فعلاً کفالت ریاست وزراء با ایشان است کردم راجع بآن چیزهایی که در روزنامه نامه امید درج شده بود که چه اقداماتی دولت در این خصوص کرده است

خوب است اقداماتشان را در مجلس علنی بفرمایند تا همه مردم متذکر شده بدانند دولت از این قبیل چیزها جلوگیری می کند.

از قراریکه شنیدم یعنی چند روز قبل ناظر شرعیات را دیدم بن گفت که دایرت خود را تقسیم کرده ایم از قراریکه دیروز شنیدم این شخص دیروز با اداره استیفاف تظلم کرده.

اداره استیفاف هم از مقام وزارت کسب تکلیف کرده وزارت هم جواب داد است که هنوز ناظر شرعیات راپرت خودش را نداده است خواستم از قبیل وزارت معارف سؤال کنم که آیا ناظر شرعیات را بورتش داده است یا نه؟ و ترتیب این کار چه شده است؟ بگوشید تا ما هم مطلع شویم

قبیل وزارت معارف - ناظر شرعیات یک راپرتی راجع بقضیه ناهید بوزارت معارف داده است ولی مبیایستی در آن راپرت نظریاتی شده و در وزارت معارف تصمیمی گرفته شود پس از آن بهیئت وزراء نوشته شود و هنوز آن تصمیم گرفته نشده است.

مدرس - بعد هم گرفته نخواهد شد.

وزیر مالیه - البته ناظر شرعیات بوظیفه قانونی خود عمل خواهد کرد و وزارت معارف هم همین طور.

ولی چون آقا فرمودند که در این باب چه اقداماتی شده و اقدامات خودشان را علنی کنند.

عرض میکنم آقایان مسیوقند که هیئت دولت اقدامات خود را کرده و اقداماتش معلوم نموده است بعضی اینکه این روزنامه درآمد هیئت دولت از آن مطلع شدیم و روزنامه هم شغس نویسنده را در نظریه توقیف کرد آن هم در حین توقیف است و از او استنطاقات میکنند و منتظر نتیجه آن استنطاقات هستند.

ناظر شرعیات و مدهی الموم علیه هم

این است همینطور که تحقیقات شروع کرده ایم تأمل فرمایند تا تمام شود بعد اگر ناراضی بودید و اعتراضی داشتید در مجلس بفرمایید

احشام الحکماء - استدعا میکنم سیاست اوعلنی بشود

مدرس - بنده یک تذکره دارم اجازه میفرمایید

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چند روز قبل یک سؤالی از آقای وزیر مالیه که فعلاً کفالت ریاست وزراء با ایشان است کردم راجع بآن چیزهایی که در روزنامه نامه امید درج شده بود که چه اقداماتی دولت در این خصوص کرده است

خوب است اقداماتشان را در مجلس علنی بفرمایند تا همه مردم متذکر شده بدانند دولت از این قبیل چیزها جلوگیری می کند.

از قراریکه شنیدم یعنی چند روز قبل ناظر شرعیات را دیدم بن گفت که دایرت خود را تقسیم کرده ایم از قراریکه دیروز شنیدم این شخص دیروز با اداره استیفاف تظلم کرده.

اداره استیفاف هم از مقام وزارت کسب تکلیف کرده وزارت هم جواب داد است که هنوز ناظر شرعیات راپرت خودش را نداده است خواستم از قبیل وزارت معارف سؤال کنم که آیا ناظر شرعیات را بورتش داده است یا نه؟ و ترتیب این کار چه شده است؟ بگوشید تا ما هم مطلع شویم

قبیل وزارت معارف - ناظر شرعیات یک راپرتی راجع بقضیه ناهید بوزارت معارف داده است ولی مبیایستی در آن راپرت نظریاتی شده و در وزارت معارف تصمیمی گرفته شود پس از آن بهیئت وزراء نوشته شود و هنوز آن تصمیم گرفته نشده است.

مدرس - بعد هم گرفته نخواهد شد.

وزیر مالیه - البته ناظر شرعیات بوظیفه قانونی خود عمل خواهد کرد و وزارت معارف هم همین طور.

ولی چون آقا فرمودند که در این باب چه اقداماتی شده و اقدامات خودشان را علنی کنند.

عرض میکنم آقایان مسیوقند که هیئت دولت اقدامات خود را کرده و اقداماتش معلوم نموده است بعضی اینکه این روزنامه درآمد هیئت دولت از آن مطلع شدیم و روزنامه هم شغس نویسنده را در نظریه توقیف کرد آن هم در حین توقیف است و از او استنطاقات میکنند و منتظر نتیجه آن استنطاقات هستند.

ناظر شرعیات و مدهی الموم علیه هم

این است همینطور که تحقیقات شروع کرده ایم تأمل فرمایند تا تمام شود بعد اگر ناراضی بودید و اعتراضی داشتید در مجلس بفرمایید

احشام الحکماء - استدعا میکنم سیاست اوعلنی بشود

مدرس - بنده یک تذکره دارم اجازه میفرمایید

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چند روز قبل یک سؤالی از آقای وزیر مالیه که فعلاً کفالت ریاست وزراء با ایشان است کردم راجع بآن چیزهایی که در روزنامه نامه امید درج شده بود که چه اقداماتی دولت در این خصوص کرده است

خوب است اقداماتشان را در مجلس علنی بفرمایند تا همه مردم متذکر شده بدانند دولت از این قبیل چیزها جلوگیری می کند.

از قراریکه شنیدم یعنی چند روز قبل ناظر شرعیات را دیدم بن گفت که دایرت خود را تقسیم کرده ایم از قراریکه دیروز شنیدم این شخص دیروز با اداره استیفاف تظلم کرده.

اداره استیفاف هم از مقام وزارت کسب تکلیف کرده وزارت هم جواب داد است که هنوز ناظر شرعیات راپرت خودش را نداده است خواستم از قبیل وزارت معارف سؤال کنم که آیا ناظر شرعیات را بورتش داده است یا نه؟ و ترتیب این کار چه شده است؟ بگوشید تا ما هم مطلع شویم

قبیل وزارت معارف - ناظر شرعیات یک راپرتی راجع بقضیه ناهید بوزارت معارف داده است ولی مبیایستی در آن راپرت نظریاتی شده و در وزارت معارف تصمیمی گرفته شود پس از آن بهیئت وزراء نوشته شود و هنوز آن تصمیم گرفته نشده است.

مدرس - بعد هم گرفته نخواهد شد.

وزیر مالیه - البته ناظر شرعیات بوظیفه قانونی خود عمل خواهد کرد و وزارت معارف هم همین طور.

ولی چون آقا فرمودند که در این باب چه اقداماتی شده و اقدامات خودشان را علنی کنند.

عرض میکنم آقایان مسیوقند که هیئت دولت اقدامات خود را کرده و اقداماتش معلوم نموده است بعضی اینکه این روزنامه درآمد هیئت دولت از آن مطلع شدیم و روزنامه هم شغس نویسنده را در نظریه توقیف کرد آن هم در حین توقیف است و از او استنطاقات میکنند و منتظر نتیجه آن استنطاقات هستند.

ناظر شرعیات و مدهی الموم علیه هم

رئیس - هفت نفر قبل از اجتماعالی اجازه خواسته اند.

مدرس - چیزی نمیخواستم عرض کنم میخواستم لفظ توقیفی را که آقای فرمودند توضیح بدهم چون سابقه ندارد که کسی در مجلس توقیف شود خواستم به بینم این لفظ توقیف که فرمودید معنایش چیست؟

رئیس - می فرماید رهائش کنیم **مدرس -** خیر مقصودم این بود که توقیف در مجلس سابقه ندارد.

رئیس - ایشان را آوردند در اینجا بعد خواستم بر سرستم نظمی گرفت بنابراین گفتم همجناس توقیفش نمایند.

مدرس - بسیار خوب خودش نرفته است.

رئیس - وقتی که این شخص را آوردند اینجا بعد از استطلاع قرار شد ببرندش نظمی ولسی خودش نرفت و بنده دیدم نمی شود او را مطلق العنان گذاشت گفتم حالا که نمی رود همین جا باشد.

مدرس - صحیح است.

رئیس - ماده نهم قانون بودجه مطرح است. مذاکراتی هم در این باب شده است.

آقای شیروانی - (اجازه)

شیروانی - بنده دیگر عرض ندارم.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - عرض ندارم.

رئیس آقای دست فقیه (اجازه)

دست فقیه - عرضی ندارم.

رئیس - آقای مفتی (اجازه)

مفتی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - بفرمائید ماده را بخوانند بینم چه چیز است.

رئیس - ماده نهم است طبع و توزیع هم شده است. معذک قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده نهم - وزارت مالیه میتواند از محل صرفه جوی های اعتبارات مصوبه هفده ساله ۱۳۰۴ حقوق و مخارج مربوط بودجه های مصوبه این تیل ۱۳۰۱ را که پرداخت ننوده است تأدیہ نماید.

داور - عرضی ندارم.

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای دیوان بیگی (اجازه)

دیوان بیگی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای احتشام الحکماء (اجازه)

احتشام الحکماء - عرضی ندارم.

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده در این ماده عرضی ندارم فقط می خواهم جلب کنه نظر آقایان را باین ماده پیشنهادی هم در این خصوص تقدیم شده است در این ماده می نویسد:

وزارت مالیه می تواند از محل صرفه جویی های اعتبارات مصوبه هفده ساله ۱۳۰۴ حقوق و مخارج مربوطه بودجه های مصوبه این تیل ۱۳۰۱ را که پرداخت ننوده است تأدیہ نماید.

در حالی که وزارت بست و تلگراف یک قروضی دارد برود.

آقای یاسائی و آقای همدانی هم عرضی در این خصوص فرمودند که از تم دامغان و سمنان و شاهرود همه از وزارت بست و تلگراف طلبکارند و چون در اطراف شیراز اشخاصی هستند که مطالباتی از وزارت بست دارند وزارت بست بهانه اینکه در بودجه چیزی منظور نشده است مطالبات مردم را ندیده.

بنده توجه میدهم آقایان را باین نکته که باید اعتبارات دولت همیشه حفظ شود.

دولت امضاء میدهد که یک کنتراپی باید بریک خطی می بندد مدیر مشغول کار میشود و اقداماتی با اعتبار امضای دولت میکند و با زحمت زیاد هلیق از برای اداره حل و نقل تهیه میکنند و اگر چه از وزارت بست و با ادارات دولتی امضای دولت را حفظ میکنند از این بعد مردم حاضر نمیشوند با دولت وارد معامله بشوند و کثرت پیدا کنند این است که بنده توجه آقایان را در این خصوص جلب کرده و پیشنهادی در همین زمینه تقدیم میکنم البته در موقع خودش مطرح خواهد شد.

مخیر - مطالباتی که آقای ضیاء الواعظین فرمودند مطمح نظر دولت و کمیسیون بوده است.

فلسفه که اساس این ماده که در اینجا نوشته شده است برای همین مسئله است که صرفه جویی های وزارتخانهها بابت هفده ساله بصرف معوقه های سندایت تیل و وزارتخانهها برسد و وزارتخانهها با یک دیگر مساعدت نمایند و این ماده که بگذرد مقصود جنابالی را کاملاً تأمین میکند.

رئیس - آقای سرکشیک زاده (اجازه)

سرکشیک زاده - بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای رئیس التاجار (اجازه)

رئیس التاجار - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای مایم (فائب بودند)

رئیس - آقای تهران (اجازه)

آقای شیخ محمدعلی طهرانی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - عرضی ندارم.

رئیس - آقای کاشانی (اجازه)

آقای میرزا حسن کاشانی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - نظریات بنده همان است که آقای ضیاء الواعظین فرمودند ولی چیزی که هست گویا ایشان فرمودند که فلانکس مطالباتی دارد.

بنده شخصاً مطالباتی ندارم و اظهاراتی نیست دارم وزارت بست بهانه اینکه در بودجه چیزی منظور نشده است مطالبات مردم را ندیده.

ضیاء الواعظین - بنده جناسالی را عرض نکردم.

رئیس - آقای معدولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - بنده عرضی ندارم.

مذاکرات را هم کافی میدانم خوب است برای گرفته شود.

آقای سید یعقوب - بنده هم عرض دارم اجازه میفرمائید؟

رئیس - آقای مشارعظم (اجازه)

مشارعظم - صرفه جویی هائیکه از اعتبارات وزارتخانهها می شود خیلی مبلغ زیادی است از صدی چهار و صدی پنج الی صدی ده است و بنده که بعنوان مخالف اجازه گرفتم برای این بود که عرض کنم این قسمت که نوشته شده از صرفه جویی های هفده ساله حقوق و مخارج مربوط بودجه های این تیل ۱۳۰۱ را بپردازد گمان می کنم نصف این مبلغ کافی است و نصف دیگرش باقی بماند چون مطابق سوابق که از آن اطلاع داریم غالباً این صرفه جوییها در خود وزارتخانهها بیک مصارفی که خودشان در نظر دارند میرسد که شاید ضروری هم نباشد.

مثلاً پارسال در یک وزارتخانه خیلی

صرفه جویی شده بود تقریباً بالغ بر عرض بودجه اش ۷۰ یا ۸۶ هزار تومان صرفه جویی کرده بودند و در موقع خودش با جلب نظر وزارت مالیه و هیئت دولت يك مصارجهی میکنند و از آن محل می بردازند.

در صورتی که آن مخارج چندان لزومی ندارد و میشود آن را بیک محل مهم و واجب المنفعه برسانند.

بنابراین قریب ۲۵ نفر از آقایان يك لایحه قانونی را امضاء کرده اند که نصف این مبلغ ضابطو حفظ شود که در سه آیه صرف مؤسسات صحیحی و توسعه معارف آذربایجان شود.

نصف دیگرش را هم برای همین محلی که اینجا در ماده نهم منظور شده برسانند تقاضای فوریت هم برای این لایحه شده است تقدیم میکنم قرائت شود و اول باین لایحه رای گرفته شود بعد به ماده نهم.

(پیشنهاد فوق را تقدیم مقام ریاست نمودند)

مخیر - البته برای این محلی که آقایان پیش نهاد فرموده اند تصور میکنم همه آقایان موافق باشند ولی دوسه جمله آقای مشارعظم فرمودند که میخواهم جواب عرض کنم.

یکی اینکه فرمودند صرفه جویی هائی که میشود خیلی بیش از معوقه های سه آیه تیل است.

این را بنده نفهمیدم که آقا از کجا حساب فرمودند و صرفه جویی های بودجه هفده ساله را از کجا فهمیدند این قدر خواهد شد که برای من معلوم نمیشود.

نمی دانم این را از کجا فهمیدند؟

همچنین نفهمیدم آقا از کجا مطلع شدند که معوقه این تیل هریک از وزارتخانه چقدر است؟

بنده که عضو کمیسیون و مخیر کمیسیون بودجه هستم نمی دانم معوقه های این تیل وزارتخانهها چقدر است.

متمنی راجع بودجه وزارت بست و تلگراف نظر بشکایاتی که بعضی از آقایان از سمنان و دامغان و بعض جاهای این است که این قسمت را مسجوق شدیم ولی سایر وزارتخانهها صورت جزئیش را خواستیم که بکمیسیون آمده است نمی دانیم معوقه اش چقدر است و میدانیم صرفه جویی هفده ساله آنها چقدر خواهد شد.

پس چون مبلغ صرفه جویی هفده ساله و مبلغ قرض این تیل معلوم نیست این بیش نهاد نصف موضوعی ندارد و عملی نخواهد بود.

اما اینکه فرمودند وزارتخانه صرفه جویی هائیکه میکنند بعد برایش يك معنی درست میکنند و بانظر وزارت مالیه بجهت صرفه

میرسانند بنده این را هم تصدیق نمیکنم. اگر مراجع بلیحه تفریح بودجه ستها مضایفه (که مجلس آمده) فرموده بودند ملاحظه میفرمودند که بعضی از وزارتخانهها ما اصلاً با اندازه بودجه مصوب خودشان از وزارت مالیه حقوق نگرفته اند یعنی آن اندازه که صرفه جویی شده بود در وزارتخانه و شان اصلاح وزارت مالیه بانها پرداخته و همینطور باقی است متلافارس اگر ۶ ماه نداشتی باشد وزارت مالیه حقوقش را نمی دهد بوزارت داخله و در خود وزارت مالیه جمع شده و جمع هایدات دولتی محسوب میشود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است. مذاکرات کافی است.

رئیس - آقایان مذاکرات را کافی میدانند.

(گفتند بلی)

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود. (پیشنهاد جمعی از آقایان نمایندگان شرح ذیل قرائت شد):

(نصف وجوهی که از محل کل اعتبارات هفده ساله میتوان صرفه جویی قز مخارج جمع آوری میشود برای توسعه مؤسسات صهی کل مملکتی و توسعه معارف آذربایجان در سه آیه ضابطو حفظ خواهد شد)

رئیس - (خطاب بمشارعظم) آقا این راجع بسنه آیه است و جز قانون امسال بودجه نیست و این را باید بدست تلخیص نهاد کنید. پیش نهاد دیگر (اینطور قرائت شد)

بنده پیش نهاد میکنم در ماده (سنه) تنگنویز تیل ۱۳۰۲ هم علاوه شود.

یاسائی - اجازه میفرمائید این پیشنهاد را تغییر داده و پیش نهاد دیگری دارم. تقدیم میکنم.

(پیش نهاد دیگری تقدیم نمودند و شرح آنی خوانده شد)

بنده اصلاح ماده نهم را بنحویزین پیشنهاد میکنم:

وزارت مالیه میتواند از محل صرفه جویی های اعتبارات مصوبه هفده ساله ۱۳۰۴ حقوق و دیون و مخارج مربوطه بوجه های مصوبه این تیل ۱۳۰۱ و تنگنویز تیل ۱۳۰۲ را که پرداخت ننوده است تأدیہ نماید.

یاسائی

رئیس - (خطاب به یاسائی) بفرمائید **یاسائی -** در ماده نهم راجع به کمیسیون بودجه قید شده است فقط حقوق و مخارج معوقه سه ۱۳۰۱ را از محل صرفه جویی های هفده ساله بدهند در صورتی که شاید وزارتخانهها بیک مبلغی مدیون باشند و يك قسمت از مخارجی که باید از این محل صرفه جوییها بشود در این دیون دولت است متلاسرقت هائی که در اداره بست شده است دولت موافق قانون پستی باید فراموش این اموال مسروقه را بدهد.

بیک قبوضی هم از اداره بست در دست مردم است چه از بابت سناایت تیل و چه از بابت سنا تنگنویز تیل و وزارت بست هم مکلف است از محل صرفه جویی های خودش این دیون و ایدهد.

این است که بنده در این پیشنهاد وورقم بعد از نقطه حقوق دیون همرا اضافه کردم که نوشته شود حقوق و دیون و مخارج.

مطلب دیگر اینکه بنده در پیشنهاد اضافه کردم سنا تنگنویز تیل ۱۳۰۳ هم نوشته شود که هرگاه چیزی بعد از پرداخت حقوق و دیون سناایت تیل باقی ماند صرف دیون و حقوق سنا تنگنویز تیل نمایند آن هم بترتیب الاقدم فالاقدم یعنی اگر چنانچه از بابت سناایت تیل دادند دیگر چیزی باقی نماند و نبود که هیچ والا دیون سه ۱۳۰۲ را به پردازند علی ای حال بنده چندان ضروری نمی بینم که لفظ دیون و سنا تنگنویز تیل ۱۳۰۲ هم علاوه شود.

مخیر - مقصود از حقوق و مخارجی که در این ماده ذکر شده است همین چیز هائی است که آقا فرمودند متلافارس بديون که فرمودند دولت که مستقیماً از يك اختصاصی استقراس نگرفته است يك دیونی همانطور که فرمودند از سورجی و تاجر و غیره از بابت حقوق و پول هلیق و کاه و جو باقی مانده که تمام اینها جزو مخارج است و تأدیہ خواهد شد.

راجع بسروقات پستی هم البته دولت مطابق قراردادی که دارد همانانی که سرعت شود بعد از مدت معینی باید فراموش را بصاحب آن امانت بپردازند و می بردازند. پس در واقع اینها جزو مخارج آن سال میشود و با کلمه حقوق و مخارج هم گمان نمی کنم مقصود آقا حاصل میشود.

رئیس - رای گرفته میشود باین توجیه بودن اصلاح پیش نهادی یاسائی. آقایان که موافقتند قیام فرمایند.

(عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. اصلاح آقای شیروانی (اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده نهم بعد از آقایان راجع بان اظهار تکراری فرمودند مجلس هم تصویب کرده که پرداخته شود عمل نبوده است.

حالا وقتی که از صرفه جویی های امسال معلوم پیدا شد بصرف آن مخارجی که در بودجه مصوبه این تیل بوده و داده خواهد شد.

پس برای آقایان دیگر تکراری نخواهد داشت.

رئیس - پیشنهاد آقای مشارعظم (بضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم ماده ذیل باین نحو نوشته شود:

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - اینجا آقای صادق السلطنه مخیر هم فرمودند که مقصود کمیسیون این بود که مخارجی را بپردازند که در واقع جزء بودجه مصوبه این تیل باشد یعنی آن چیزهایی که در بودجه این تیل بتصویب مجلس رسیده باشد و البته این دیون یا جزء بودجه آن سال بوده است یا نه اگر بوده است بموجب این رای که میبدهد میتواند بدهند اگر جزء بودجه آن سال نیست يك تصویب تازه از مجلس لازم دارد.

باید بتصویب مجلس برسد و بیک لایحه جدیدی لازم دارد که باید دولت پیشنهاد بکند و مجلس تصویب کند که بپردازند والا اگر مخارج از تصویب بودجه تفصیلی باشد البته بدون اجازه مجلس نمی تواند بپردازند.

رئیس - آقایان که پیشنهاد آقای شیروانی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای اشکر عین پیش نهاد آقای یاسائی است کرد شد.

اشکر - گمان می کنم فرق داشته باشد.

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد می کنم ماده اینطور اصلاح شود:

بقروض داخلی مربوط بسنه ۱۳۰۱ و اگر اضافه بماند بقروض داخلی مربوط بسنه ۱۳۰۲ تأدیہ نماید.

اشکر - اجازه میفرمائید

رئیس - حق همان است. ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲

اشکر - مقصود بنده بقروض بود اجازه میفرمائید توضیح بدهم؟

رئیس - گمان می کنم هر دو یکی باشد.

مخیر - برای اینکه رفع تکراری خاطر آقایان بشود بان آقایان سابقه میدهم يك قانونی که در دوره چهارم مجلس گذشته ناست قانون فراموش پستی است که بعضی از آقایان راجع بان اظهار تکراری فرمودند مجلس هم تصویب کرده که پرداخته شود عمل نبوده است.

حالا وقتی که از صرفه جویی های امسال معلوم پیدا شد بصرف آن مخارجی که در بودجه مصوبه این تیل بوده و داده خواهد شد.

پس برای آقایان دیگر تکراری نخواهد داشت.

رئیس - پیشنهاد آقای مشارعظم (بضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم ماده ذیل باین نحو نوشته شود:

وزارت مالیه میتواند نصف از وجوه صرفه جویی های اعتبارات مصوبه هفده ساله را بابت حقوق و مخارج مربوط بودجه مصوبه این تیل ۱۳۰۱ که پرداخت ننوده است تأدیہ نماید.

مشارعظم - همان پیشنهادی هم اول عده از آقایان نمایندگان امضاء کرده بودند تقریباً مطلبش همین بود و مربوط به همین سنه بود و اینکه نوشته شده بود برای سنه آتی یعنی ابتدای مصرفش از ابتدای سنه آتی باشد.

ولی کسر آن وجوه صرفه جویی بابت هفده ساله است.

حالا بنده پیشنهاد کردم که آن ماده عبارتش عوض شود که نصف از این صرفه جویی را وزارت مالیه میتواند بابت مخارج سناایت تیل بپردازد.

بنا بر این در نصف آن صرفه جویی نمیتواند تصرف کند و باید ضبط و نگهداری کند.

این همان منظور است حالا مقصود عرض من این بود که به آقایان که آن لایحه اولی را امضاء کرده بودند تذکر بدهم که اگر این را تصویب کنند آن محل را میتوانند بگذارند.

اگر این ماده هم نواقص عبارتی دارد ممکن است آن نواقص را اصلاح کرد و تقدیم مجلس کرد.

مخیر - پیشنهادات آقایان یکقدری نقض است از یکطرف عقیده اغلب بلکه اتفاق مجلس این است که اگر از بابت سؤالات گذشته چه این تیل چه قبل از این تیل یا بعد از آن اشخاص با اعتبار دولت و نمایندگان دولت يك پولهای داده اند یا جویا که یا مطالبات دیگر بید از این مدت پرداخته شود و در چهار اشکال نشود.

از یکطرف آقای مشارعظم پیشنهاد میفرمائید این محلی را هم که امسال پیدا کرده اند

برای پرداخت آن معوقه ها نصفش توقیف و نصفش بپردازند.

در صورتیکه اگر برای معارف آذربایجان یا صحنه مرکز و ولایات نظری دارند ممکن است بگذارند برای سال آتی و فعلاً بساخر رسیده است و صرفه جویی هائی که امسال می نمایم بصارف خودش شده عمل نبوده است.

پس برای اینکه رفع تکراری خاطر آقایان بشود بان آقایان سابقه میدهم يك قانونی که در دوره چهارم مجلس گذشته ناست قانون فراموش پستی است که بعضی از آقایان راجع بان اظهار تکراری فرمودند مجلس هم تصویب کرده که پرداخته شود عمل نبوده است.

حالا وقتی که از صرفه جویی های امسال معلوم پیدا شد بصرف آن مخارجی که در بودجه مصوبه این تیل بوده و داده خواهد شد.

پس برای آقایان دیگر تکراری نخواهد داشت.

رئیس - پیشنهاد آقای مشارعظم (بضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم ماده ذیل باین نحو نوشته شود:

کنم و آن این است که این پیشنهادات تأییدی که دارو بقیه بنده اینست که اصل ماده را هم بی اثر و باطل می کند بدو جهت

یکی اینکه اولاً سال وزارت خانه ها یک صرفه جوئی های فوق العاده مثل سال گذشته در بودجه ها نفع نماند داشت زیرا آقایان محترم مسؤوفند که امسال بوزارت خانه ها از بعضی جهات از حیث اعتباری که برای آنها مقرر شده است خیلی تنقیح شده.

مرض نمی کنم که هیچ صرفه جوئی نشود ولی چندان چیز قابلی بنظر نیاید مسئله دیگر این است که باز یاد آوری می کنم آقایان محترم که حال حساب دولت کامل معلوم نخواهد شد یعنی جمع و خرج صحیح نمی شود و بالاخره صرفه جوئی هایی که میشود مشخص نخواهد شد مگر در اواخر سال آینده و اینکه می فرمایند نصف صرفه جوئی ها را بفرمان مصرف برسانیم نتیجه اش این می شود که مال صرفه جوئی ها دیگر هیچ مصرف نمی توانیم بکنیم مگر در اواخر سال آینده که بدانیم چقدر صرفه جوئی شده.

آن وقت هم موقع گذشته است یعنی این اجازه را که می دهند که بحتوق معوقه پرداخت شود آنها را که نخواهند کرد و باید بگذارند تا آخر سال که هیچ بلکه آنها را هم که می خواهند این نصاب مصرف اوبرسد آنها نمی رسد.

چون در اواخر سال آینده موقع گذشته پس بنا بر این بهتر این است که آقایان تصویب کنند که همین صرفه جوئی های بالنسبه تا قابلی که امسال خواهد شد بصرفه معوقه های سال آیت ثل برسد و از این جهت بکم تدارکی خاطر دولت و اعضاء ادارات دولت و طلبکارهای دولت جمع بشود و راحت و مطمئن بشوند.

ضمناً این را هم تذکری دم که تمام این چیزهایی که باقی مانده است دولت باید بپردازد.

آنچه دیون است فرق نمی کنند اعضاء ادارات هم که طلب دارند طلب است مخارجی هم که دولت نکرده است آنهم دین دولت است.

یعنی مخارجی که وقوع پیدا کرده و پرداخت نشده و اینهایی که می فرمایند طلبکار دولت هستند اینها هم طلبکار هستند و همه دیونی که دولت دارد از همین قبیل است و همه این طلبکارها را دولت از حیث مخارج با آنها مدیون است.

فرق نمی کند چه اشخاص متفرقه باشند چه اعضاء ادارات دولت. در هر حال فرق نمی کند دولت با آنها مدیون است این چیزیکه ما صرفه جوئی می کنیم و می خواهیم پرداخته شود تمام راجع بدیون دولت است.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای مشار اعظم را قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(همه قلیلی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد.

پیشنهاد آقای ضیاء الواعظین (شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیش نهاد می نمایم که در ماده نهم سطر سوم بعد از آیت ثل ۱۳۰۱ جمله بپل علاوه شود.

(و همچنین دیون سنه ۱۳۰۲ و ۱۳۰۳ وزارت پست و تلگراف)

رئیس - بفرمائید.

ضیاء الواعظین - خلاصه این پیشنهاد را در موقعی که راجع باصل ماده اظهار می کردم عرض داشتم حالا در این خصوص فقط چیزی که لازمست عرض کنم این است که خوبست آقایان متوجه بشوید پستی و ارتباطات پستی باشند مخصوصاً آن قسمتی که مملکت را بدربار و خارجه مربوط میکند هر قدر بیشتر سعی نمایند که آن خطوط منظم تر و سلیس تر و سبب ها سریع تر حرکت کنند برای اقتصادیات و مطالب دیگر مفیدتر است.

(در این خصوص رعایت کامل شده است یا نه آن یک موضوعی است علیحده)

در قسمت فارس و راه فارس مدتها بوده است که همین طور مختل و خراب ورشته نظمش گسیخته و پست ها همه روی هم ریخته بود.

یک مدیری آمده است و قبول کرده راه را دایر کرده بعد وزارت پست متذکر شده است که در بودجه معنی برای حقوق اموال کثرتی که بسته شده نیست.

در این قسمت که پیشنهاد شد علاوه بر حقوق و مخارجی که ذکر شده است دیون هم علاوه شود.

آقای صادق السلطنه مخبر فرمودند مراد هم همین گونه مخارج است بنده هم عرض میکنم اگر تصریح شود که دیون اداره پست و تلگراف راجع با اداره حمل و نقل و راهها (اگر ممکن شد) از محل صرفه جوئی ها پرداخته شود خیلی بهتر است و آبروی دولت هم بهتر حفظ شده است.

مخبر - بنده که یک مرتبه هم عرض کردم البته در هر وزارتخانه هر قدر صرفه جوئی بشود اولی و احق پرداخت دیون خودش است یعنی در وزارت پست و تلگراف اگر صرفه جوئی های خودش کافی شد برای پرداخت دیون خودش البته می پردازد و اگر کافی هم نشد از سایر وزارتخانه ها در صورتی که محل خالی داشته باشند کمک میکنند بوزارت پست و تلگراف و پرداخت میشود و اساساً این کار وزارت مالیه است که عایدات تمام در آنجا تمرکز

دارد و معوقه هائی که راجع به وزارتخانه هست باید بپردازد.

رئیس - آقایانی که پیش نهاد آقای ضیاء الواعظین را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(همه قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. اصلاح

پیشنهاد آقای قائم مقام (شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد میکنم در ماده نهم - فروض دولت را بابت غرامت مسروقات پستی نیز منظوردارند.

رئیس - آقای قائم مقام (اجازه)

قائم مقام - عرض میشود که قریب دوسه سال است تجارت آسرای بک ملتی مال آنها در پست سرقت شده و مکرر عریضه داده اند و تلگراف کرده اند توسط بنده بمجلس شورای ملی و از این جا رجوع شده است بوزارت پست و جواب داده که محل نیست و حال آنکه مردم وقتی که پست امانت میدهند و وجه بده میدهند برای این است حرفها را نشنوند.

حالا چون میگویند محل نیست من تصور میکنم بهتر از این محلی برای این که محلی برای این که جواب مردم را بدهند نیست این را در همین ماده منظور بدارند که از محل صرفه جوئی های حاصله مال مردم را بدهند.

مخبر - بنده در این موضوع الان توضیح دادم.

دردوره چهارم دوائر همین شکایاتی که از استر آباد و غیر استر آباد رسیده بود وزارت پست پیشنهاد کرد و مجلس بپردازند حالا دولت برای پرداخت همین مسئله و سایر فروضی که از این قبیل است این ماده را پیشنهاد کرده.

کمسیون هم تصویب کرده مخصوصاً آن وقتی هم که توضیح میدادند این مسئله در کمسیون از طرف وزارت پست و تلگراف اظهار شد.

قائم مقام - پس سرعت پست را هم این جا علاوه نمایند.

رئیس - رأی میکنیم آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(همه قلیلی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته میشود بپاره نهم.

ممتد السلطنه - بنده پیش نهادی تقدیم کردم.

رئیس - بیش نهاد جناب عالی تبصره است.

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته میشود بپاره نهم.

ممتد السلطنه - بنده پیش نهادی تقدیم کردم.

رئیس - بیش نهاد جناب عالی تبصره است.

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته میشود بپاره نهم.

آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (فالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

تبصره پیش نهادی آقای ممتد السلطنه قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد میکنم - تبصره ذیل بپاره نهم اضافه شود.

تبصره - صرفه جوئی هر یک از وزارتخانه ها محل پرداخت معوقه های آیت ثل ۱۳۰۱ وزارتخانه مربوطه بوده و اضافه آن بصرفه معوقه های آیت ثل سایر وزارتخانه ها خواهد رسید.

رئیس - آقای ممتد السلطنه (اجازه)

ممتد السلطنه - این مطلب خیلی روشن است.

مقصود این است که اگر وزارت پست و تلگراف فرضاً پنجاه هزار تومان صرفه جوئی داشت این مبلغ بایستی بدو بصرفه معوقه های خود آن وزارت خانه برسد و هر گاه اضافه داشت وزارت مالیه آن را رجوع شده است بوزارت پست و جواب داده که محل نیست و حال آنکه مردم وقتی که پست امانت میدهند و وجه بده میدهند بصرفه معوقه وزارت خارجه برسد آن وزارت خانه که صرفه جوئی دارد پرداخت دیون معوقه خودش مقدم باشد.

مخبر - بنده پیشنهاد آقایان که شنبه خیال کردم مطابق همان توضیحی است که خود بنده دادم ولی توضیحات ایشان مخالف نظریه کمسیون است و نظریه کمسیون این است که من حیث المجموع اگر یک صرفه جوئی هائی در وزارتخانه ها بابت سنه آیت ثل باقی مانده است برسد مقصود کمسیون دولت این است و این ماده را هم که پیشنهاد کردند تصور میکنم ازومی نداشته باشد.

ممتد السلطنه - یک مرتبه دیگر تقاضای کم قرائت شود.

(مجدداً شرح سابق قرائت شد)

رئیس - رأی گرفته میشود بقبایل توجه بودن این تبصره آقایان موافقین قابل توجه قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. ماده دهم قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱۰ - از بودجه پیشنهادی هر وزارت خانه دو درصد کلیه مصوبه برای پرداخت مخارج غیر مترقبه وزارت خانه مربوطه تخصیص خواهد یافت.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - عرض ندارم.

رئیس - آقای - حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

شیروانی - عرض ندارم.

رئیس - آقای - حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - عرض ندارم.

رئیس - آقای اشکر (اجازه)

اشکر - اینجا که نوشته شده است دو درصد کلیه اعتبارات مصوبه بنده میخواستم آقای مخبر توضیح بدهند که مقصود چیست مقصود از کلیه اعتبارات یعنی متلا برای وزارت معارف هشتصد هزار تومان مدین میشود دو درصد این هشتصد هزار تومان باید بصرف مخارج غیر مترقبه برسد با اینکه علاوه بر این است یعنی یک اعتباری که در وزارتخانه مدین شده برای مخارج غیر مترقبه این دو درصد مربوط بآن میشود؟

چون یک قدری مبهم نوشته شده است بنده خواستم توضیح بدهم.

مخبر - آقایان این خیلی واضح است مقصود این است که هر وزارتخانه ای هر قدری که مجلس برایش تصویب کرد از آن مبلغ تصویبی دو درصدش را بایستی برای مخارج غیر مترقبه بکار ببرد.

رئیس - مخالفی ندارد (اطهاری نشد)

رئیس - رأی گرفته می شود به ماده دهم - آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

اگر اجازه بفرمائید چون تا یک است نفس داده شود

در این وقت جلسه برای تنقیح تعطیل و بعد از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید.

رئیس - ماده ۱۱ قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱۱ - وزارت مالیه می تواند بسرویس ارزاق اجازه بدهد که عایدات خود را از بابت فروش جنس برای خرید و حمل غله که محل لزوم مقاصد ارزاق است بصرف برساند.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - عرض ندارم.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - عرض ندارم.

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - فعلاً عرضی ندارم مگر بعد.

رئیس - آقای مفتی (حاضر نبودند)

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - عرض ندارم.

رئیس - آقای دیوان بیگی (اجازه)

دیوان بیگی - عرض ندارم.

رئیس - آقای احتشام الحکماء (اجازه)

احتشام الحکماء - عرضی ندارم.

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - عرضی ندارم.

رئیس - آقای سر کشیک زاده (اجازه)

سر کشیک زاده - عرضی ندارم.

رئیس - آقای کازرونی - بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - آقای هابیم (اجازه)

هابیم (در مجلس نبودند)

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

طهرانی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - عرضی ندارم.

رئیس - شاهزاده محمدرضا میرزا (در عمل معین شده است که اداره مؤسسه ارزاق طهران خیلی نافع و مفید واقع شده است هر اندازه که در ولایات جزء از قبیل همدان و عراق و زنجان و بعضی نقاط که دایر است و بعضی جاها که دایر نیست و خواستند دایر بکنند حال اهالی بوده است در عوض طهران خیلی فقید واقع شده است و البته آقایان فراموش نفرموده اند مناظر فقیح سنه ۱۱۱۱ ثل و سنوات مجامع و کرانی را که بواسطه فقدان تنظیمات در امور ارزاق بطور مردم از حیث فراهم کردن آذوقه و معیشت دچار فشار و مضیقه بودند و از آن تاریخ که اداره ارزاق دایر شده است از انصاف نبشود گذشت.

این اداره دارای یک تنظیماتی هست و آقایان در نظر دارند که از آن وقت تا بحال در ظرف پنج شش سال وضعیت ارزاق طهران بطور مرتب بوده همیشه و فور و ارزاقی بوده و دولت توانسته است تا آنرا بیک میزان و یک قیمت بر مردم بفروشد.

بنده فقط ۱۰۰ ریگه قیلا هم پیشنهاد داده بودم بکمر همی رالازم میدانم که در پنجم و مخصوصاً خاطر آقای وزیر مالیه را متوجه سازم که تاکنون مخصوصاً در این بودجه که مطرح واقع شده است بهیچوجه راجع به حساب اداره انبار هیچ قلمی نبوده است که نمایندگان محترم بتوانند در آن خصوص یک قدری دقت کنند و بعضی از مسائل که هم منطقی است آنها را بتوانیم مطابق یک اقلامی در بیابوریم که دولت صحت آنرا تصدیق کرده باشد و وقتی در مذاکرات در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود بدانیم چیست.

مستله انبار امر و یک اهمیت فوق العاده از حیث جریان داد و ستد و تقریباً صد و یکصد هزار تومن در سال متجاوز از دولتی وجه جنس های خریداری حمل می کند و از یک طرف بخارها و نانوائی ها می دهد.

در این مدت البته آقایان بخاطر دارند که نرخ و میزان و قیمت جنس مخالف بوده است و نرخ ارزاق و مناسبتی دولت میتواند است و جنسی را از بلوکات اطراف تهران چه نقاط نزدیک و چه نقاط پیاده خریداری کند و آنهارا بتفاوت با کرایه های مختلفی حمل و وارد انبار خود نماید ولیکن آقایان خوب در نظر دارند که در تمام این مدت در تهران قیمت آن یک میزان بوده است و هیچ ترقی و تنزل نکرده است دولت و اداره ارزاق سعی کرده اند در بعضی موارد که جنس برای آنها گرانتر تمام شده است باز هم جنس را بیک میزان نگاهداری نماید ولی این مسئله مسلم است که اداره ارزاق بخارخانه ها گندم را فروخته است در بیست و چهار تومن و بیست و پنج تومن و مدتی هم در بیست و شش تومن واکتاف کرده بوده است ولی نرخی که از طرف بخارها بر مردم داده شده است و حافظ آن نرخ هم در یک میزان خود دولت است و خرواری بیست و چهار تومن بوده است که همیشه این نرخ را محفوظ نگاهداشته اند ولی این جنس که از طرف بقیه های مختلف خریداری اند (این یک حساب تخمینی است صحت آنرا هم بنده خود نمیتوانم قطع داشته باشد) تخمیناً بنده بیش خود حساب کردم یک میزان متوسطی از هفتاد و هشتاد تومن بیشتر وارد انبار شده است.

چون نرخ جنس مختلف بوده است و بطوریکه عرض کرده ام میزان متوسطی که گرفته ام رو به هم رفته در سنوات ارزاقی و سنواتی که یک قدری جنس ترقی داشته است و گران بوده است و جنسی که از نقاط بعید با کرایه که وارد شده است تقریباً بنده تصور میکنم تمام خرواری هجده تومن وارد شده باشد (حالا شاید بیشتر هم باشد نمیدانم چون این حسابی است که خودم بیش خود کرده ام) ولی همیشه نان را از بیست و چهار تومن بر مردم کمتر فروخته اند.

نتیجه که بنده میخواهم بگویم این است که اداره ارزاق که یک معاملات خیلی وسیعی داشته است مسلماً عواید زیادی هم داشته است.

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

مستله انبار امر و یک اهمیت فوق العاده از حیث جریان داد و ستد و تقریباً صد و یکصد هزار تومن در سال متجاوز از دولتی وجه جنس های خریداری حمل می کند و از یک طرف بخارها و نانوائی ها می دهد.

در این مدت البته آقایان بخاطر دارند که نرخ و میزان و قیمت جنس مخالف بوده است و نرخ ارزاق و مناسبتی دولت میتواند است و جنسی را از بلوکات اطراف تهران چه نقاط نزدیک و چه نقاط پیاده خریداری کند و آنهارا بتفاوت با کرایه های مختلفی حمل و وارد انبار خود نماید ولیکن آقایان خوب در نظر دارند که در تمام این مدت در تهران قیمت آن یک میزان بوده است و هیچ ترقی و تنزل نکرده است دولت و اداره ارزاق سعی کرده اند در بعضی موارد که جنس برای آنها گرانتر تمام شده است باز هم جنس را بیک میزان نگاهداری نماید ولی این مسئله مسلم است که اداره ارزاق بخارخانه ها گندم را فروخته است در بیست و چهار تومن و بیست و پنج تومن و مدتی هم در بیست و شش تومن واکتاف کرده بوده است ولی نرخی که از طرف بخارها بر مردم داده شده است و حافظ آن نرخ هم در یک میزان خود دولت است و خرواری بیست و چهار تومن بوده است که همیشه این نرخ را محفوظ نگاهداشته اند ولی این جنس که از طرف بقیه های مختلف خریداری اند (این یک حساب تخمینی است صحت آنرا هم بنده خود نمیتوانم قطع داشته باشد) تخمیناً بنده بیش خود حساب کردم یک میزان متوسطی از هفتاد و هشتاد تومن بیشتر وارد انبار شده است.

چون نرخ جنس مختلف بوده است و بطوریکه عرض کرده ام میزان متوسطی که گرفته ام رو به هم رفته در سنوات ارزاقی و سنواتی که یک قدری جنس ترقی داشته است و گران بوده است و جنسی که از نقاط بعید با کرایه که وارد شده است تقریباً بنده تصور میکنم تمام خرواری هجده تومن وارد شده باشد (حالا شاید بیشتر هم باشد نمیدانم چون این حسابی است که خودم بیش خود کرده ام) ولی همیشه نان را از بیست و چهار تومن بر مردم کمتر فروخته اند.

نتیجه که بنده میخواهم بگویم این است که اداره ارزاق که یک معاملات خیلی وسیعی داشته است مسلماً عواید زیادی هم داشته است.

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

کمسیون بودجه بطبع رسیده بود تصور میکنم بنده در آنجا دیدم ولی از خارج هم یک صورتی دارم

تقریباً یک میلیون و نهصد هزار تومن بعنوان مساعده اداره ارزاق منظور میشود یک میلیون و دوهزار و نهصد و بیست و سه و نهصد هزار تومن اخیراً در هزار و نهصد و بیست و چهار بعنوان مساعده اداره ارزاق از بانک شاهنشاهی اخذ کرده است و بطوری که فرض شد چون بنده تصور میکنم که اداره ارزاق بطریقی که عرض کردم اگر محاسبه که پیش خود کرده ام صحت داشته باشد باید یک عایدات خیلی زیادی داشته باشد.

این مساعده که دریافت شده است نمی دانم چه صورتی دارد چون عرض کردم در بودجه پیش بینی نشده است و برای آقایان نمایندگان قابل تفتیش نیست.

بنده نمی دانم این یک میلیون و نهصد هزار تومن را از همان عوایدی که باید انبار قاعدتاً دارا باشد مساعده که گرفته است همانطور پس داده است. این یک میلیون و نهصد و هزار تومن یک باری است که عمومی یعنی بر مالیه دولت تحویل می -

بنده در این موضوع آقای وزیر مالیه ۳ توضیحاتی میفرمایند که خاطر نمایندگان روشن شود

بعلاوه بطوریکه در پیشنهاد عرض کردم.

مستقدم که محاسبه سنواتی اداره ارزاق بطبع و توسط وزارت مالیه بین نمایندگان توزیع شود که بتوانند یک دقت هائی بکنند و اطلاعاتی حاصل کنند و ضمناً این را هم تذکر میدهم که غیر از حساب برداشتی که عرض کردم یعنی قیمت خرید قیمت فروش و روا گذاری بخارها که بعد از آن می شود بر مردم داده میشود.

غیر از این اداره انبار و ارزاق یک تفاوت هائی هم میدانیم بعنوان آفت کسر می کند چون آفت هم خیلی زیاد است مخصوصاً در همدان البته بنسبیت وضعیت خراب معصول اطراف طهران و نقاطی که محصولات آنها مبتلا بزنک بوده است آفتی که اداره انبار کسر کرده است از صدی پنجاه تجاوز کرده است

امسال هم البته انبار مقصور بوده است چون نانی که باید باهالی بدهد باید نان خوب باشد و البته کمندی که آفت دیده باشد باید آفت حساب کنند ولی بطور کلی بنده می خواهم که این حساب آفت در آن محاسبه که بنده تقاضا میکنم بطبع شود البته راجع باین آفت هم یک توضیحات کافی در آن صورت خواهند داد که آقایان نمایندگان یک استحضار کاملی پیدا کنند و غیر از همدان است که بنسبیت وضعیت خرابی معصول مقداری بعنوان آفت کم شده است در سنوات

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

بنده عرض کردم در بودجه که در دست ماست هیچ تذکری نداده اند که ما بتوانیم اطلاعات خارج را با آن تطبیق کنیم و بصحبت و سقم آنها رسیدگی بنماییم و از یک طرف در اطراف اداره انبار صحبت هائی می شود هم میدانیم مطابق یک صورتی که اخیراً از

هادی هم که محصول خوب بوده باز هم حساب آفتابرخیلی زیاد بوده است و هیچ دبدبه و شتیله نشده است که بهترین جنس را بیاوردن تحویل انبار دهند و انبار در حدود صد ده و صد یازده بعنوان آفت کم شده است در حساب نکند این است که پیشنهاد کرده ام معاصبه انبار مخصوصاً معاصبه سنه ماضیه و سنه سیچقان تیل طبع و بین نمایندگان توزیع شود.

وزیر مالیه - البته وزارت مالیه هیچ امتناعی ندارد از اینکه نه تنها حساب انبار بلکه هر حسابی را که آقایان نمایندگان بخواهند طبع برساند و انتشار بدهد و بنده حالا این مسئله را یادداشت میکنم و از اداره ارزاق و انبار میخواهم که حساب خود را بدهد تا بمجلس فرستاده شود اما در خصوص مساعده که فرمودند يك ميليون و نه صد هزار تومان نیست.

بلکه در پارسال يك ميليون مساعده گرفته شده است و در همان عایدات ارزاق و انبار رد شده است و از این باب هیچ مدیون نیستیم و برودجه مملکتی هم هیچ تحمیلی نشده است ولی تفاوتی که امثال پیدا کرده است برای این است که امسال محتاج نبودیم مثل پارسال يك ميليون مساعده بگیریم.

اولاً خاطر آقایان را متوجه میکنم که چرا مساعده نمیگیریم

برای اینکه در يك موقع ایزال اداره محتاج است باین که يك مبلغ مبنی وجه نقد داشته باشد که تا مین ارزاق هم تمام سال بلکه مقداری از سال آتی را بنماید آن وقت اگر بخواهند منتظر باشند که عایدات تدریجی مملکت راجع کنند ممکن است کار مختل شود و برای اینکه کارهای اداره ارزاق که اهمیت آن را همه میدانند حتی خود حضرت والا هم تصدیق کردند مختل نشود يك مرتبه يك مساعده گرفته میشود و بعد بتدریج از همان عایدات انبار ارزاق پرداخته میشود چنانکه امسال از بابات يك میلیون پارسال هیچ مدیون نیستیم و محتاج نیستیم که با نه از پارسال مساعده بگیریم بلکه امسال فقط نه صد تومان مساعده گرفته می شود و مثل پارسال از عایدات انبار ارزاق پرداخته خواهد شد و هیچ تحمیلی هم بر بودجه مملکتی نخواهد شد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده موافقم

رئیس - آقای مستدام السلطنه

(اجازه)

مستدام السلطنه - بنده هم موافقم

رئیس - پیشنهاد مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد مذاکرات میشود

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در آخر ماده ۱۱

بعد از کلمه بمصرف برسانند جمله ذیل اضافه شود

(و صورت جمع و خرج و سرمایه هر ساله را وزارت مالیه بمجلس شورای تقدیم کند)

آقای میرزا ایدالله خان - اظهارات شاهزاده محمدولی میرزا مخالف با اداره ارزاق نبود بلکه مقصودشان این بود که جمع و خرج اداره ارزاق و مسئله افت و مساعدت و آن چیزهایی که هست بیاوردند و آقایان ملاحظه کنند و گمان میکنم اداره مساعده از هر کس گرفته باشد پرداخته است.

بنده هم پیشنهاد کردم که در آخر ماده ۱۱ این جمله اضافه شود و صورت جمع و خرج سرمایه هر ساله وزارت مالیه بمجلس شورای تقدیم کند

مخبر - اظهارات آقای میرزا ایدالله خان توضیح فرمایشات شاهزاده محمدولی میرزا بود در صورتیکه خود شاهزاده هم توضیحات مفصلي دادند در هر حال خود بنده هم با این پیشنهاد موافقم ولی در صورتی که آقای وزیر مالیه فرمودند نتایج تحقیقات می کنم و صورت جمع و خرج انبار را هم میفرستم دیگر در اینجا موقمی که شما میخواهید قانون بکنار نیاورید این پیشنهاد مورد نادر برای اینکه بطوری که آقای وزیر مالیه فرمودند صورت آن را بکسیون خواهند فرستاد و بنظر آقایان میرسد

آقای میرزا ایدالله خان - با شرحی که آقای وزیر مالیه اظهار کردند پیشنهاد خود را مسترد میدارم

رئیس - پیشنهاد آقای محمدولی میرزا قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست

ماده ۱۱ را بشرح ذیل پیشنهاد میکنم

وزارت مالیه میتواند با اداره ارزاق اجازه بدهد که عایدات خود را از بابات فروش جنس برای خرید و غله که محل از رونق مقاصد ارزاق است بمصرف برساند و خلاصه محاسبات و عملیات اداره را از بابات هنده السنه سیچقان تیل وزارت مالیه طبع و با اطلاع نمایندگان برساند

محمدولی میرزا - با اظهاری که آقای وزیر مالیه فرمودند این پیشنهاد دیگر مورد پیدان میکند

رئیس - آقای اشکر و عظیمی پیشنهاد کرده اند که لفظ سرویس میل شود با دار

مخبر - مؤسسه اداره هر دو يك معنی دارد

مخبر - مؤسسه و اداره هر دو يك معنی دارد

خوب آقایان حالا میفرمایند مؤسسه

سؤسه باشد

رئیس - رأی گرفته می شود بماده ۱۱ با تغییر سرویس بمؤسسه - آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اگر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - ماده ۱۲ دو اوزدهم قرائت میشود

(بضمون آتی - قرائت شد)

ماده ۱۲ - وزارت مالیه مجاز است کلیه مستمریات و شهریه ها و مستمریات اتباع خارجه و گوهری و مخارج بمحصلین و مصارف را بر طبق تصویبات و قوانین موضوعه مجلس چهارم و بشرح سنه ماضیه تنگنوزیل از محل هشت صد هزار تومان پرداخت نماید

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده اجازه خود را واگذار می کنم بآقای داور

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - دو قسمت در این ماده هست که بنده با آن مخالف هستم یکی راجع به قسمتی است که مخارج تحصیل محصلین را ذکر میکند و یکی دیگر هم قسمتی که مربوط به مستمریات و شهریه هاست با این تفصیلی که حالا عرض میکنم

قسمت محصلین بقیه بنده بکسی از بهترین و ضروری ترین مخارجی است که مملکت میکند و باید آن را بیشتر کرد اشخاصی که برای تحصیل بخارج فرستاده میشوند برای این است که اصول زندگانی جدید را بیاموزند و بیانش در مملکت خودشان ولایت خدمت را پیدا کنند لیکن بدینسان از چندین سال پیش که ایران شروع باین کار کرده یعنی يك عده را بخارج فرستاده و حتی در این اواخر گاهی گاهی هم از طرف دولت مختصر اقدامی شده است

متأسفانه نتیجه ای را که میبایستی بگیریم نگرفتیم و آن از این جهت بوده است که بطوری که باید ما هم نمیگردیم آن مخارج سایر نقاط چندین است و عاقبت از این کار نه تنها از نقطه نظر مخارج و بیرون رفتن پول از ایران کرده ایم از نقطه نظر دیگر فوق العاده بدخواه بود و بالاخره باید جلو گیری کرد و جلو گیری هم نمیشود مگر اینکه بدهد هادر انتخاباتی که میکنید وقت بکنند دیگر اینکه در آنجا یک سرپرستی داشته باشند که آنها را اداره بکنند و مواظب باشند که کار کنند و امتحان بدهند و اگر دیدند لایق نیستند دستشان را بگیرند باین مملکت بر گردانند و از این راه اگر اقدامی بشود قطع داشته باشد که از فرستادن شاگرد بخارج نتایج خوبی خواهیم گرفت و بنده میفرستادم حالا مطلب را گفته باشم که در آیه يك توجه آن را بدخارج کرده ام

الان يك عده محصل بممالك مختلفه اروپا داشته اند همی باستی تحصیل کنند بعضی باجهای بیست ساله بیست و دو ساله و بعضی هایت شصتند عده از آنها در شهرهای آلمان هستند بعضی در شهرهای فرانسه و نقاط دیگر

ولی اگر از روی احصائیه حساب کنیم می بینیم از صد نفر شاگردی که باروبای می رود مخارجی که برای آنها میشود شاید پنج نفرشان بتوانند دوره تحصیلاتشان را تمام کنند و بالاخره بدون این که تصدیق و دیلمی داشته باشند و بدون اینکه معلوم شود چه کرده اند بر میگرددند بایران

این از برای این است که ما خیال کردیم بهینقت که بکسی را بخارج فرستادیم بعد از چندسال اول يك شخصی عالم و فاضلی بر میگردد و خبر اینطور نیست برای اینکه آنچه که آنها را اداره میکند که کار بکنند عیارت از این است که بدانند برای کار کردن در جامعه خود تحصیلات صحیح لازم است و یکی از دلایل تحصیل این است است که شخص ببیند اگر معلومات صحیح نداشت در جامعه خودش ترقی نخواهد کرد در صورتیکه بدینسان اینطور نیست و این ضرورت را اطفال ایرانی احساس نمی کنند زیرا می بینند که فعل و معلومات چیزی نیست که در جامعه لازم باشد بلکه گاهی هم مانع ترقی است بنابراین وقتی يك يك طفل را به اروپا میفرستند در يك جامعه که بکلی غیر از جامعه ما است و سوسه هایی که در آنجا میشود البته طفل می خواهد راحت کندها جوان می خواهد تنبش نماید و همینطور از این سال بسال بعد از این دوره بدور دیگر کارهای خودش را انبار میکند و وقتی که چندسال گذشت و مدتی که نگاهداری او بدهد دولت بود تمام شد بی اجازه بر میگردد بدون اینکه معلوماتی داشته باشد

پس حالا که ما این خرج را میگیریم باید سعی کنیم که این مخارج بطور صحیح بشود سعی کنیم که کار محصلین در تحت يك انتظاماتی در آید و تصور میکنم که آقایانی که در این اواخر پارو یافته اند میدانند که وضعیت محصلین در آلمان و سایر نقاط چندین است و عاقبت از این کار نه تنها از نقطه نظر مخارج و بیرون رفتن پول از ایران کرده ایم از نقطه نظر دیگر فوق العاده بدخواه بود و بالاخره باید جلو گیری کرد و جلو گیری هم نمیشود مگر اینکه بدهد هادر انتخاباتی که میکنید وقت بکنند دیگر اینکه در آنجا یک سرپرستی داشته باشند که آنها را اداره بکنند و مواظب باشند که کار کنند و امتحان بدهند و اگر دیدند لایق نیستند دستشان را بگیرند باین مملکت بر گردانند و از این راه اگر اقدامی بشود قطع داشته باشد که از فرستادن شاگرد بخارج نتایج خوبی خواهیم گرفت و بنده میفرستادم حالا مطلب را گفته باشم که در آیه يك توجه آن را بدخارج کرده ام

ولی برای سال آتی لازم است در بودجه معارف سعی کنند که برای اینکار يك پیش بینی هائی بکنند چون کسالت دارم نمیخواهم بیش از این در این قسمت صحبت کرده باشم

اما قسمت دیگر راجع به شهریه و مستماری است در این خصوص در مجلس حتی در دوره سابق هم مذاکرات زیاد شده و همچو بنظر آمده است که این يك تقصیری است که باید یاد داشت کرد و این است که مالی آن را زدو کلماتی هم استعمال شده و اصطلاح بعضی مشتق هستند باین الفاظ هم کاری نداریم ولی بالاخره هم استعمال شده و اصطلاح بعضی مشتق هستند باین الفاظ هم کاری نداریم ولی بالاخره باید خیال میکنم که اگر يك دولتی بخواهد باشخصی کمک کند و يك چیزی بعنوان شهریه و مستماری بآنها بدهد تا يك اندازه وضعیت ما را بهبود بکند يك چیزی که معمول بوده زیاد یا کم آن را قبول کنیم در هر صورت باید يك فکر را کرد که حتی الامکان بی جهت پول داده نشود یعنی اشخاصی که واقفاً يك استعافتی دارند یا بدون اینکه دولت آنها کمک کند نمیتوانند زندگی کنند لاف اول این اشخاص پول بگیرند بنده گمان می کنم که خود این اشخاص هم باید کم کم این مسئله را تصدیق کنند بلی يك روزی در این مملکت همچو معمول بوده جزء عادات مملکت بوده است و می شده است يك شهریه گرفت و یا مستماری برقرار کرد بر آنها هم ایرادی نیست ولی حالا يك دوره پیش آمده است

و يك اشخاصی هم میخواهند مواظب کنند و ببینند چه خرجهای ضروری چه خرج های غیر ضروری است وقتی دیدند که يك پولی از مردمی که فقیر هستند گرفته میشود و آن پول يك عده اشخاصی که همه آن ها فقیر نیستند داده میشود اگر خود آن اشخاص هم نباید يك قدری کمک نکنند بالاخره دبر یازود این مسئله از بین خواهد رفت و ممکن است بعضی مقاومتها باعث این شود آن بیچاره هائی هم که واقف استحق هستند با آتش این دسته بسوزند و بنده خیال میکنم که باید در این خصوص يك فکری کرد منتهی بودجه وقتی بمجلس آمده است که بهفت برج از شهریه ها و مستمریات رای داده شده است و نزدیک آخر سال است حالا می خواهیم ببینیم که برای امسال چه باید کرد وجه باید بکنیم پیشنهاد هائی هم سابقاً شده و یکی از آن پیشنهادها راجع شاهزاده سلیمان میرزا کردند و در حساب هائی که بعضی ها کردند همچو خیال کردند که الان آن مخارج را نمی شود برگرداند و آن اشخاصی هم که بسر کار هستند که حقوق میگیرند اگر از آنها هم بخواهند کسر کنند مبلغ قابل ملاحظه نخواهد شد

باین جهت يك عده از آقایان نمایندگان که گویا عده شان چهل و نه یا پنجاه است پیشنهادی را که بدینتهه تقدیم خواهیم کرد

امضاء کرد اند

خیال کرده اند که اگر نظرمان کار باشد می خواهند ببینند چه چیز را میتوانند پیش ببرند و چه چیزها بصرف خواهد گذشت

اگر حد وسطش را بگیریم گمان می کنم آن پیشنهاد را عملی تر باشم از سال آتی يك ترتیبی معین شود یعنی از یازدهم حوت امسال کمسیون بودجه و دولت بنشینند و وقت کنند و بینند اشخاصی که واقفاً محتاج نیستند که دولت بآنها شهریه بدهد و خودشان می توانند زندگی نمایند این قبیل اشخاص را در نظر بگیرند

تا میزان پنجاه هزار تومان از اعتبار مستماری و شهریه سال آتی بکاهند و آن وقت در مقابل این پنجاه هزار تومان يك مخارجی هم در نظر گرفته شده است از قبیل مخارج کتابخانه ملی و فرستادن شاگرد بخارج

ایجاد مدرسه سنتی و بعضی چیز های دیگر و البته آقایان می دانند که در امسال مخالفت بنده با این ماده چندان سر و صورتی نداشت بجهت اینکه این ماده برای امسال است و برای امسال تصور میکنم هر چه صحت کنیم وقت تلف کردنت برای این که اجازه پرداخت هفت برج مستماری و شهریه داده شده است و حالا هم نزدیک آخر سال است و نتیجه عملی هم نخواهیم گرفت پس خوبست همه موافقت کنیم و امسال راهم رای بدهم و بدهم در جلسات آتی تکلیف آن پیشنهاد را معین کنیم و آن را تصویب نمایند که دولت کمسیون بودجه تکلیفشان این است که از اعتبار سال آتی تا میزان پنجاه هزار تومان بکاهند

این يك ترتیبی است عملی و راجع باین ماده هم میشود گفت که بنده مخالفتی نکردم زیرا مخالفت بنده از نقطه اساسی و اصول است

یعنی باین اصل موافقم که اشخاصی که استعافتی ندارند نباید شهریه داد این اصل را کی باید بموقع اجراء گذاشت بنده عرض میکنم امسال باید بهیم ولی برای سال دیگر کمسیون بودجه و دولت بنشینند و تکلیف این کار را معین کنند حالا چهل و نه نفر که این پیشنهاد را امضاء کرده اند و موافقت و اگر سایر آقایان هم در همین مخالفت با این ماده اجازه اجرای آن را برای هنده السنه بدهند و بعد از برای سال آتی بوسیله رای بآن پیشنهادی که تقدیم میشود يك ترتیبی بدهند که يك مبلغی از میزان مستماری و شهریه کاست شود

جمع کتان بین نظرهای مختلفه را بالاخره خود شاهزاده مکرر فرموده اند که حساب مجلس در دستشان هست و بدون اینکه بخواهیم مسئله را بحرف بگذاریم اگر مقصودمان این باشد که این ترتیب علمی

شود باید سعی کنیم که آن پیشنهاد تصویب شود و مخالفت بنده در این ماده راجع به امسال نیست و باید صحت راهم کوتاه کرد و باین ماده هم رای داد

وزیر مالیه - بنده با اظهارات آقای داور که خیلی منطقی و صحیح بودند میخواهم مخالفت کنم فقط يك چیز را میخواهم بآقایان تذکر بدهم و میدانم خود آقای داور با این تفصیلی که راجع بمحصلین خارجه فرمودند متوجه باین اصل بودند با خیرو آن این است که مخارج محصلین خارجه که در این ماده ذکر شده است آن محصلینی نیستند که دولت بخارج می فرستد و از بودجه خودش برای آنها خرج میکند

بلکه اشخاصی بودند که مستماری و شهریه داشته اند و بعد تحصیل اولاد خود را مقدم بر سایر مخارج دانسته از دولت و مجلس تقاضا کرده اند که این مبلغ را باسم خرج تحصیل اولادشان بدهند باینجهت است که در ماده راجع بمستمریات ذکر می از آن ها شده است

این راجع کردم برای اینکه خاطر آقایان مشوب نشود و مذاکراتی راهم که آقای داور در باب سرپرستی و نظارت دولت بمحصلین خارجه فرمودند بجای خود صحیح است

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - پیش نهاد آقای ضیاء الواعظین قرائت میشود

(باین طریق خوانده شد)

این بنده پیش نهاد میکنم که در قسمت ۱۸ مصارف و مخارج تحصیل از وظایف و شهریه ها تجزیه شود

ضیاء الواعظین - این پیشنهاد را بنده وقتی تقدیم مقام محترم ریاست کردم که ماده دوم مطرح بود

نظرم هست که فرمودند میباید در موقمی که اصل این ماده در مجلس مطرح خواهد شد

آقای داور راجع باین موضوع يك اظهاراتی فرمودند و بنده میخواهم عرض کنم در بودجه يك مملکتی که احتیاج به علم و تحصیل دارد مخارج و مصارف محصلین باید يك قلم روشن و معینی باشد

آقای ذکاء الملک وزیر معترم مالیه فرمودند مخارج محصلینی که در این ماده ذکر شده راجع باشخصی است که آمدند شهریه یا مستماری خودشان را بنام اولادشان معین کرده اند

بسیار خوب بنده هم کاملاً موافقت ولی بنده معتقدم که این قلم و این صورت شروع بشود از همین قسمت در اینجا نوشته شده است مصارف شهریه و مستماری مخارج محصلین و وظایف و شهریه ها هشتصد هزار تومان

از آقای مخبر کمسیون بودجه خواهش

میکنم آن مبلغی که خرج تحصیل محصلین میشود هر چه هست معین فرماید و از سایر قسمت ها تفکیک بفرماید

بلکه بمدها بتوانیم در بودجه يك مبلغ دیگری تهیه کنیم تا اینکه مصارف محصلین يك قلم برجسته بشود

مخبر - اینجا لازم است بنده خاطر آقا را متوجه کنم باینکه کلمه مصارفی که در اینجا نوشته شده مقصود مصارف تحصیل محصلین نیست

این اصطلاح شده است مثل مصارف روشنائی اما کن مشرفه و بعضی چیزها که صورتش پیش بنده حاضر است

و اما راجع به قسمت خارجه تحصیل محصلین آن را همانطور که آقای وزیر مالیه فرمودند چند قلم بیشتر نیست و راجع به اشخاصی که خواهش کرده اند مستماریشان را بعنوان خرج تحصیل اولادشان بدهند و مجلس هم تصویب کرده و صورتش هم معین است

حالا اگر منظور جنابعالی این است که از کتاب مستمریات و شهریه ها خارج شود و جزء يك وزارتخانه بشود آن محتاج به این است که در بودجه سنه آتی این کار را بکنیم والا موقع آن از امسال گذشته است و جزء دفتر کل مستمریات و شهریه ها میرداشته شده است

ضیاء الواعظین - در صورتی که آقای مخبر فرمودند در بودجه سنه آتی منظور میشود بنده پیش نهاد خود را مسترد میدارم

رئیس - پیش نهاد آقای طهرانی قرائت میشود

(بشرح آتی خوانده شد)

این بنده پیشنهاد میکنم که بعد از عبارت تحصیل محصلین این عبارت اضافه شود که بی بضاعت هستند و نمره عالی کلاس ۶ مدرسه متوسطه را دارا میباشند

مخبر - بنده قبل از اینکه آقای آقای تهرانی توضیح بدهند خاطرشان را متوجه میکنم باینکه در این خصوص بی جهت توضیح ندهم

این خرج مربوط به با بضاعت و بی بضاعت نیست بلکه مربوط است باشخصی که شهریه یا مستماری داشته اند و تقاضا کرده اند آنرا باسم خرج تحصیل دوباره اولادشان برقرار کنند و مربوط بوزارت معارف هم نیست

آقا شیخ محمد علی طهرانی - پس میگیرم

رئیس - آقای روحی پیشنهاد جنابعالی هم در زمینه همین پیش نهاد است خوانده شود

روحی - بلی

(باین طریق خوانده شد)

بنده پیش نهاد میکنم که حقوق محصلین که اولیاء آنها متولند قطع شده و آن